

EDITORIAL

El trimestre de Catalunya i del Moianès

Octubre, novembre i desembre del 2014, tres mesos que hauran marcat el nostre futur col·lectiu. Es farà difícil d'oblidar l'estampa del 9 de novembre a la carretera de Barcelona i a l'institut. Cua a primera hora del matí per a anar a votar, incloent-hi cercavila de tractors antics. La carretera, curulla de cotxes bona part del dia, famílies caminant amunt i avall com si fóssim Festa Major, persones que se saludaven amb emotivitat, conscients de fer realitat un llarg anhel. L'hora, finalment, havia arribat, encara que no de la forma prevista per molts.

Als pobles del Moianès la mitjana de participació ha estat en la franja més elevada de les de Catalunya, així com el percentatge del sí-sí. Més enllà de les conseqüències que aquesta acció pugui tenir, una anàlisi és clara: aquest procés participatiu ha estat possible per la implicació, la capacitat, la determinació i la persistència de la societat civil i, més concretament, per la gent de l'ANC. El diumenge 9 de novembre Catalunya va emetre un missatge al món —una lliçó—, mostrant que les eines amb què compta per a reclamar un lloc propi en l'escena internacional no són altres que la paraula, els arguments, la il·lusió i la capacitat d'autorganitzar-se.

Ens assegura el 9-N un millor esdevenidor? És una mostra, almenys, que els ciutadans sí que tenen il·lusions col·lectives per fer la vida comuna una mica

millor i que no estan tan allunyats de la vida política com sembla.

El 30 d'octubre el Parlament de Catalunya aprovava, amb esmenes, una moció presentada per Dionís Guiteras per a crear abans de final d'any la comarca del Moianès. La moció finalment aprovada insta la necessitat de fer una consulta abans del 31 de desembre als municipis del Moianès, una operació tècnicament difícil de dur a terme. Són moments crítics per al Consorci, ja que, com informa LA TOSCA, la integració del Consorci del Moianès a la Diputació que havia anunciat la vice-presidenta del Govern no és possible. La situació s'ha de resoldre abans del 31 de desembre per a evitar la desaparició del Consorci, fet que tindria grans repercussions laborals i socials a la comarca.

Estem acabant aquest editorial amb l'anunci d'una imputació al president de la Generalitat, la vice-presidenta i la consellera d'Ensenyament per permetre el procés participatiu del 9-N. És fàcil pronosticar l'onada de rebuig i solidaritat enfront d'aquesta imputació de la Fiscalia de l'Estat. La vice-presidenta ha convocat els alcaldes del Moianès al Parlament per plantejar el futur del Moianès i del Consorci, que s'ha de decidir en poc més de quatre setmanes. De ben segur que, quan llegiu aquest editorial, noves informacions s'afegiran a un trimestre, doncs, decisiu per al país i per a la comarca.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
9-N amb alta participació, excepte... <i>A. Lozano</i>	5
9-N, un èxit de participació. <i>M. Capdevila</i>	8
Les darreres batzegades del cas del Tribunal... <i>J. Font</i>	10
La població escolar moianesa... <i>J. Clarà, E. Roca</i>	11
Acord per a liquidar el deute de l'ajuntament... <i>J. Clarà</i>	15
Actes i esdeveniments	16
Canvi en la direcció del Musical. <i>E. Roca</i>	16
Cros escolar a Moià. <i>E. Roca</i>	17
Arrossada a Montbrú. <i>I. Llonch</i>	17
Moianès	19
El Consorci i el Moianès, o caixa o faixa. <i>J. Font</i>	19
El Consorci del Moianès a l'espera...	21
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	22
Modilianum	23
Rafel Casanova, a la palestra	23
El Pilar, diada teatral a Moià	25
Lletres	27
En el camí del Masot als Clapers. <i>M. Baqués</i>	27
Les entitats informen	30
Biblioteca de Moià	30
Museu de Moià	31
Envelliment actiu: Mou-te!. <i>Hospital-Residència</i>	32
Pessebristes de Moià	32
Perfils	33
Entrevista a Jovita Murias. <i>R. Portet</i>	33
Miscel·lània	36
Baix relleu de l'antic retaule major. <i>M. Bigorra</i>	36
Celebració dels 65. <i>C. Illa</i>	38
Fons abandonades. <i>A. Cantó</i>	38
Rotondes. <i>D. Fonts</i>	39
Natura	41
Torna l'exposició de bolets. <i>X. Rius</i>	41
Simon Egli versus Nicholas P. Money? <i>M. Fortuny</i>	42
Publicacions	44
Breus	46
Indrets	47
De Sant Pere del Coll de la Crosa a... <i>F. Añaños</i>	47
Sopa de lletres / Moviment demogràfic	48
Necrològiques	49
Dades meteorològiques	50

9-N a l'Institut (fot. J. Font)

VIDA MUNICIPAL

9-N amb alta participació, excepte entre els més joves

Albert Lozano

Diuen que la felicitat resideix a la sala d'espera de la felicitat. Com quan organitzem un viatge anhelat, aquelles setmanes de felicitat prèvia de preparació superen, a vegades amb escreix, l'experiència del mateix viatge. La il·lusió, la joia, la determinació i l'empenta en la preparació de la consulta participativa del 9-N a Moià per als seus organitzadors posava el llistó de la felicitat molt alt respecte el dia D, el dia del viatge: el 9-N. Però no va ser així, ans al contrari. Les expectatives i el protocol, l'organització, l'ambient, el civisme i la festivitat van aconseguir-se sobradament omplint de satisfacció els seus promotors.

A Moià votaren 2.587 persones (el 60% del cens) i el sí va guanyar amb el 90%. Ambient festiu, de festa major, de moment excepcional almenys per aquell 60% que va votar. A l'Institut, l'espai públic on es va celebrar la votació, la cap d'estudis va ser la responsable d'obrir l'espai i més de trenta voluntaris van fer possible la consulta participativa.

Molta gent gran i pocs joves, com en general a tot el país. El primer xicot de setze anys va trigar a aparèixer, en contraposició als avis, fins i tot centenaris, que votaren. El matí el va amenitzar a primera hora una cua de tractors ben engalanats per a l'ocasió, que van ser els més matiners a exercir el dret a vot.

La Sílvia Mur va ser voluntària i descriu un dels moments més emocionants que ella trobà, en relació a la destacada presència de persones d'edat avançada: «Vaig veure un senyor gran, molt gran, que entrava a l'Institut sol i caminant amb molta dificultat, ajudant-se de dues croses, vaig acostar-m'hi demanant-li el cognom per adreçar-lo a la mesa que li

Tractors camí de les urnes (fot. Josep Font)

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Elisa Roca, Josep Ruaix, Elvira Vilardell

Administració: Eduard Gómez

Impressió: Winihard Gràfics, Moià

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació

DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
Departament de la Presidència

corresponia; li tocava votar a la més llunyana, la del final del passadís, i vaig dir-li que, si necessitava ajuda o una cadira de rodes per a arribar-hi, que m'ho digués. Amb emoció als ulls i molt afectuosament, em respon: «Nena, moltes gràcies, però porto gairebé tota la meua vida esperant aquest moment, puc esperar cinc minuts més, tranquil·la que a poc a poc hi arribaré.» Un contrapunt a la manca de presència de gent jove, tal com comenta Maria Tarter, gestora de mesa i responsable de tres meses (de les cinc que hi havia): «Es va trobar a faltar la franja d'edat de 16 a 25.»

Un dels altres aspectes destacables de la jornada van ser les fotografies i *selfies*. Com comenta Tarter, «no havia vist mai tanta gent fent-se fotos mentre votaven, es notava que la gent se sentia part d'un moment transcendent». Tant Maria Tarter com Sílvia Mur donen les gràcies

Maria Pedrals, vídua de l'ex-alcalde Sebastià Ubasart, amb l'actual alcalde Dionís Guiteras, al fons (fot. C.I.C. - Moià)

L'IES Moianès va estar concorregut la major part del dia (fot. Josep Font)

als particulars que van portar menjar i queviures al llarg del dia per a tots el voluntaris.

No s'apreciaren incidents durant la jornada; només cal remarcar que un grup de joves votaren i, en marxar, cridaren «Viva España», sense causar cap problema.

Alguns dels organitzadors comenten que el moment més «descontrolat» va ser en fer el recompte, ja que alguns voluntaris no tenien gaire clar el procediment a seguir. Malgrat tot, finalment el recompte es va fer amb tota la perfecció.

Al carrer del Remei i a la carretera de Barcelona hi hagué llargues cues de vehicles durant tot el dia, però sobretot al matí, ja que la consulta va coincidir amb

el cros escolar que tenia lloc a l'esplanada davant del cementiri, aplegant centenars de nens i pares. La cua de cotxes s'allargà des de la cruïlla del Remei fins al semàfor de l'institut, imatge que feia temps que no es veia en el poble.

Els resultats del Moianès

En el conjunt del Moianès foren 6.398 les persones que s'acostaren a les urnes. El triomf del doble sí es va produir amb un 90,48% (oscil·lant entre el 87,87% de Sant Quirze Safaja i el 96,97% de Granera). El sí-no fou l'opció elegida pel 4,06% dels votants (del 2,11% de Santa Maria d'Oló al 7,95% de Sant Quirze Safaja). De sí-blancs només n'hi hagué un 0,84% (amb un màxim del 2,09% a Sant Quirze Safaja i cap vot a Granera). Els vots negatius foren un total de 114 (1,78%), amb l'índex més alt a Moià (2,20%) i ni un sufragi a Collsuspina ni a Granera.

Denúncia dels càrrecs electes

Com la major part dels ajuntaments catalans, el de Moià, reunit el dia 13 de desembre, va signar el «Document de denúncia dels càrrecs electes de Catalunya davant les Nacions Unides, el Parlament Europeu, la Comissió Europea, el Consell d'Europa i l'OSCE». El document expressa la voluntat del poble de Catalunya de poder decidir el seu futur de manera democràtica a través d'un referèndum o consulta que inclogui l'opció de la independència, constata la manca de voluntat política del govern espanyol per a fer possible el dret a decidir del poble català i sol·licita a les institucions internacionals que portin a terme totes les actuacions necessàries per a garantir que la ciutadania de Catalunya pugui decidir, democràticament, el seu futur. Per part moianesa, el document fou signat pels tretze membres del consistori.

	Vots		Sí-Sí		Sí-No		Sí-blanc		No		Blancs		Altres	
Calders	523	487	93,12	14	2,68	1	0,19	9	1,72	5	0,96	7	1,34	
Castellcir	275	248	90,18	9	3,27	2	0,73	2	0,73	3	1,09	11	4,00	
Castellterçol	1.225	1.102	89,96	51	4,16	8	0,65	26	2,12	7	0,57	31	2,53	
Collsuspina	202	187	92,57	12	5,94	2	0,99	0	0,00	0	0,00	1	0,50	
Granera	33	32	96,97	1	3,03	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	
L'Estany	275	248	90,18	7	2,55	2	0,73	1	0,36	10	3,64	7	2,55	
Moià	2.587	2.320	89,68	115	4,45	24	0,93	57	2,20	13	0,50	58	2,24	
Monistrol de Calders	377	339	89,92	18	4,77	4	1,06	7	1,86	3	0,80	6	1,59	
Sant Quirze Safaja	239	210	87,87	19	7,95	5	2,09	2	0,84	0	0,00	3	1,26	
Santa Maria d'Oló	662	616	93,05	14	2,11	6	0,91	10	1,51	3	0,45	13	1,96	
Moianès	6.398	5.789	90,48	260	4,06	54	0,84	114	1,78	44	0,69	137	2,14	

9-N, un èxit de participació

Marc Capdevila i Riu. ANC-Moià/l'Estany

Un èxit de participació! El nou 9-N va esdevenir una altra fita d'aquest anomenat «procés». Més de 2,3 milions de catalans van votar als locals de participació habilitats (pocs). Tres setmanes abans, res no feia presagiar aquest feliç desenllaç. Després de recollir les opinions dels membres de l'ANC, la presidenta, Carme Forcadell, en un acte multitudinari a la plaça de Catalunya, va expressar el suport crític al nou 9-N proposat unilateralment pel Govern i va reclamar eleccions anticipades a principis d'any per a obtenir el mandat democràtic necessari per a proclamar la independència.

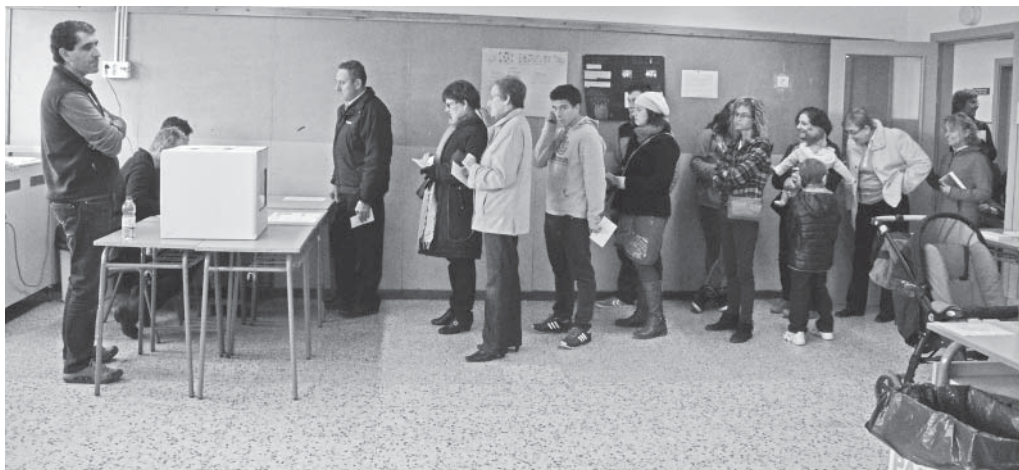
Com que el nou format de consulta no era vinculant, es va ajustar la campanya Ara és l'Hora a la nova realitat. En l'última setmana es van repartir més de 500.000 diaris informatius a Barcelona i rodalies, es va enviar un díptic a totes les cases i es va fer una marató de trucades (més de 1,5 milions).

A Moià vam guarnir algunes parts del poble de groc i vam continuar amb la gigaenquesta, però no vam poder comple-

tar-la en la seva totalitat. La darrera setmana l'activitat va ser frenètica: reunions per coordinar tot el dispositiu, enganxada de cartells, bustiada a tot Moià, paradetes informatives i, finalment, recollida de denúncies ciutadanes al costat de l'institut.

Un cop passada l'emoció, toca la reflexió i anàlisi de la situació. L'ANC ha tornat a demanar l'opinió als seus membres. A Moià, en reunió extraordinària, es va decidir per unanimitat que l'ANC havia de reclamar una altra vegada eleccions immediates, fer pressió als partits perquè duguessin les recomanacions del CATN al programa i donar suport a les llistes que així ho fessin. Les recomanacions més rellevants són: la proclamació de la independència dintre de sis mesos si l'Estat espanyol es nega a negociar, o dintre de divuit en cas de negociació tutelada pels organismes internacionals. També la defensa de l'estat del benestar, la regeneració democràtica i contra la corrupció.

Aquest article estarà desfasat quan el llegiu, però serà una mostra del que passa al voltant del 9-N.

Cua per votar a l'IES Moianès (fot. Josep Font)

US DESITGEM SORTIR DE LA GROSSA

**DESTINA
ELS BENEFICIS A
PROGRAMES SOCIALS A
CATALUNYA**

**1. PREMI
100.000€
PER CADA
BITLLET DE 5€**

**I AMB MÉS PREMIS
QUE MAI**

31 DE DESEMBRE

facebook.com/lagrossacat
twitter.com/lagrossacat

**LOTERIA DE
CATALUNYA**
Tria-la
Tots hi guanyem

GROSSA

CAP D'ANY

Les darreres batzegades del cas del Tribunal de Cuentas a Madrid

Josep Font

Tal com va informar el núm. 744 de LA TOSCA en l'editorial titulat «El cas del Tribunal de Cuentas, un no-res» i l'article «El cas del Tribunal de Cuentas es dissol», aquest procés ha estat la sotragada política més important que s'ha viscut durant aquesta legislatura a Moià, per l'alarma social que havia causat, perquè hauria pogut afectar un total de vint-i-tres persones, majoritàriament ex-regidors, així com per l'import econòmic de responsabilitats a què els afectats haurien hagut de fer front, ja que s'havia publicat que el rescabament hauria pogut arribar a un total de cinc milions d'euros. Passar de cinc milions a 74.000 euros i de vint-i-tres persones a tres equivalia a dir que el cas s'havia fos.

Calia aclarir encara la destinació de 74.000 euros, i la vista s'havia programat per al 21 d'octubre a Madrid, on ja tenien previst acudir els advocats representants de l'ex-alcalde Josep Montràs, l'ex-secretari Francesc Armengol i l'ex-gerent Alfons Rossell. També havien de participar-hi dos testimonis que, d'entrada, havien de declarar des dels jutjats de Manresa mitjançant videoconferència. Finalment, per falta de garanties tècniques, els testimonis van haver de desplaçar-se a Madrid per declarar.

La primera bona notícia per als encara imputats és que dels 74.000 euros inicials només van demanar-se explicacions per a 54.000, ja que s'havia comprovat

que aquesta era la quantitat real a justificar. En dos dels expedients que integren el cas, un viatge a Bulgària per a trobar municipis que poguessin integrar-se com a *partners* en un projecte europeu, el jutge va demanar si aquesta subvenció va finalment demanar-se, fet que va poder-se acreditar, en opinió de la defensa. «L'advocat va mostrar de seguida l'expedient amb el registre de sortida de l'Ajuntament de Moià», ha declarat a LA TOSCA Josep Montràs. També es va demanar per la destinació d'una factura de 8.800 euros que, suposadament, justificava la tala d'uns arbres al carrer Escorial de Montví. Josep Montràs comenta que aquest expedient és de l'any 2006 i que «segurament

no es va tramitar administrativament de la forma òptima». Encara que aviat farà deu anys d'aquest tema, recorda que les branques dels arbres, que havien crescut molt, amenaçaven algunes cases i tant els fils d'electricitat com els de telèfon estaven enredats entre el brancam. «Cap jardiner de Moià no podia assumir el risc tècnic i de seguretat que suposava tallar els arbres en aquelles condicions» i van localitzar una empresa que disposava dels recursos per a eliminar amb urgència les brancades. El jutge va voler saber, en definitiva, si els arbres s'havien tallat. El fiscal no va fer preguntes als testimonis i està previst que la sentència es dicti a finals d'any.

Fot. Infolibre.es

La població escolar moianesa, amb tendència a la baixa

Jaume Clarà, Elisa Roca

Un any més, pel setembre es va iniciar un nou curs escolar. Després d'una dècada de fort creixement demogràfic (5.793 habitants l'any 2012), produït sobretot per la gran afluència de població nouvinguda, en els darrers anys la situació semblava que s'havia estabilitzat i, fins i tot, s'havia produït una lleugera pèrdua en el padró d'habitants (5.760 habitants l'any 2013). En els darrers mesos, però, segons dades proporcionades per l'Ajuntament de Moià s'ha arribat a un màxim històric de 5.865 habitants (xifra del dia 25 de novembre), increment motivat per l'arribada de persones d'altres llocs de Catalunya i per haver estat un any amb un nombre menor de defuncions. A nivell educatiu, s'ha produït en el nombre d'alumnes matriculats alguna variació similar?

Segons les estadístiques dels darrers cursos (del 2011-12 a l'actual) facilitades per la Regidoria d'Educació, durant aquest període s'ha produït una disminució en el nombre total d'alumnes —des dels més petits de l'escola bressol (P0) fins als alumnes de batxillerat— del 4'2%, passant de 1.159 a 1.110.

Escoles bressol

Una disminució semblant (–5%) es produeix en els inscrits en les escoles bressol (de P0 a P2), que passen en conjunt de 101 a 96 en el període esmentat, si bé evolucionen de manera diferent en els dos centres de la vila: mentre l'Escola Bressol Garrofins disminuïa de 69 inscrits el curs 2011-12 (i de 75 el següent) fins a una xifra de 56 segons les dades del darrer any, a l'Escola Pia s'augmentava de 32 inscrits el primer any a entre 40 i 43 en

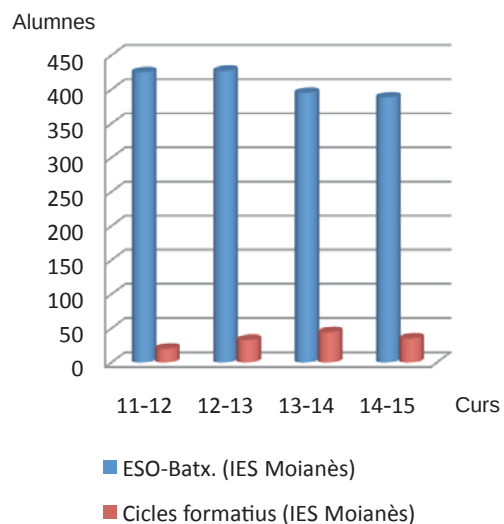
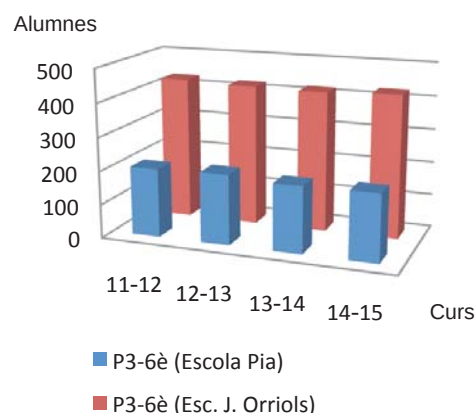
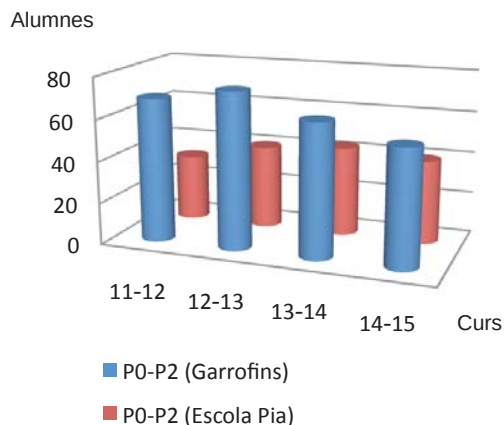
els tres següents, si bé els responsables d'aquest darrer centre consideren que la situació ha estat en tots els casos de manteniment d'un nombre més o menys constant, amb algun any afectat per baixa natalitat.

En canvi, Sandra Sánchez, directora dels Garrofins, considera que, en el seu cas, «la disminució del nombre d'alumnes ha estat deguda a la crisi; hi ha moltes mares i pares que no treballaven i llavors no els porten a l'escola bressol. També hi influeix molt que no hi ha cap tipus de beca per a aquestes edats». Una desaparició, la de les beques, que ha produït també que s'hi deixin d'inscriure nenes i nens procedents de població nouvinguda.

Educació infantil i primària

En aquest segment de la població estudiant, l'estabilitat és molt gran, amb només la disminució durant el període 2011-2014 de set matriculats: de 633 a 626. Per centres, l'Escola Josep Orriols i Roca en perd dos (de 428 a 426), mentre que l'Escola Pia perd els altres cinc (de 205 a 200).

En el cas de l'Escola J. Orriols, les dades semblen indicar un augment del nombre d'alumnes matriculats en els nivells inferiors (P3 i P4, que assoleixen els 51 i 50 alumnes respectivament, quan la major part dels altres nivells es troben entre 44 i 46 alumnes). Segons el seu director, Carles Suero, l'evolució del nombre d'alumnes «és deguda a la natalitat i a l'arribada de nouvinguts, siguin del país o d'altres nacionalitats; cal tenir present que, degut a la crisi, hi ha molts moviments interns de famílies dins el territori català i, en menor

mesura, estatal». Preguntat també pel nombre d'alumnes nouvinguts, el mateix Suero comenta que des de fa anys el percentatge es manté entre el 12% i el 14%. «El que ha variat és l'origen —precisa—. Inicialment va predominar l'arribada de famílies sud-americanes i en l'actualitat són les africanes subsaharianes. En els darrers anys s'ha incrementat la mobilitat interna (Catalunya) a causa de la manca de recursos i per noves situacions familiars.» Es queixa que aquest darrer fet «és un element desestabilitzador, perquè provoca molta matrícula viva». I posa com a exemple que des del mes de setembre d'enguany fins a principis de novembre hi ha hagut vint-i-quatre matrícules noves. També comenta que l'índex de mobilitat a nivell del Moianès és poc significatiu. Quant al professorat, el nombre d'alumnes no ha condicionat la plantilla del centre, ja que les ràtios es mantenen per damunt dels 22 alumnes per classe. «Les retallades del Departament d'Ensenyament sí que han fet disminuir en tres el nombre de docents i l'eliminació de l'aula d'acollida».

Contràriament, des de l'Escola Pia, la seva directora, Maria Rosa Padrós, afirma que el percentatge de població nouvinguda en el seu centre és baix. A l'hora de valorar les dades d'evolució d'alumnes matriculats, Padrós considera que el centre es va mantenint, encara que «és cert que el curs 13-14 vam tenir una disminució molt important d'alumnes a P3, que va fer que no ens donessin el concert». Així, mentre la ràtio d'alumnes per nivell és d'entre 20 i 26, el P3 del curs 2013-2014 es va quedar en només 12, reduïts a 11 en el P4 actual. Com a conseqüència, «l'escola ha hagut de prescindir d'un mestre, però el curs el continuem mantenint. La crisi econòmica es nota». Malgrat això, segons la directora de l'Escola Pia «les perspectives de futur són bones, ja que de cara als pròxims cursos estem preparant una gran reforma pedagògica. També

Centres educatius moianesos (fot. C.I.C. - Moià)

ens engresca i il·lusiona el fet que aquest curs 14-15 hem obert una escola de música que ha tingut molt bona acollida dins de la població».

ESO i batxillerat

El centre educatiu de Moià que ha tingut una disminució més gran en el nombre d'alumnes ha estat l'IES Moianès, que ha passat de 425 en el curs 2011-12 (i 427 en el següent) a 388 en l'actual; o sigui, una pèrdua de 37 o 39 alumnes, gairebé un 9%. En aquest cas, a més d'haver-hi afectat les oscil·lacions de la natalitat i la mobilitat de les famílies, tant de dins del país com les d'origen estranger, la directora del centre, M. Teresa Miras, atribueix la variació a l'obertura del nou institut de Castellterçol, de manera que ara l'IES Moianès acull només estudiants de Moià, Collsuspina i l'Estany.

En relació a l'alumne nouvingut, Miras explica que fa uns tres anys també vam notar un descens d'alumnes, perquè hi havia famílies que retornaven al seu país (sobretot sud-americans). «Però, abans, havíem arribat a tenir vint alumnes a la classe d'acollida (on s'agrupaven els nouvinguts per a aprendre la llengua catalana). Ara en aquest curs només n'han entrat dos de Mali, un de l'Equador i dos hindús, però que no suposen un tant per cent d'alumnes elevat.»

El nombre de professors s'ha reduït en quatre, ja que en alguns nivells s'ha passat de tres grups de classes a dos (perquè en total no s'arribava als setanta alumnes requerits per a fer-ne tres). Segons explica la directora, «els professors actuals han de dedicar vint hores a estar amb els alumnes en lloc de les divuit que feien (un canvi obligat per la llei) i amb aquestes hores de més, multiplicant pels quaranta professors de l'institut, s'ajusten a les hores que farien els professors que han hagut de marxar».

L'objectiu del centre, explicita Miras, es poder mantenir tres grups per curs d'ESO i dos de batxillerat. «Es preveuen uns quants anys amb tres grups de classes de 23 o 24 alumnes per nivell i que la tendència a mig termini els pugui reduir per descens de la natalitat.»

On sí que ha augmentat el nombre d'alumnes l'IES Moianès és en el cicle formatiu (de 20 alumnes el curs 2011-12 a 44 l'any passat i 35 en l'actual). S'imparteix el cicle d'atenció a les persones en situació de dependència, un grau mitjà en el qual s'apunten els alumnes interessats però també persones d'altres edats. «Per tant, hi pot haver nois de setze anys i dones de cinquanta», conclou. Al centre li agradaria també impartir el cicle formatiu de grau superior, però l'espai i, sobretot, els diners són un handicap. Però no hi renuncien.

Acord per a liquidar el deute de l'ajuntament amb les entitats

Jaume Clarà

La vida associativa moianesa, dins la precarietat, podrà veure la seva situació econòmica una mica alleugerida.

El divendres 24 d'octubre, representants d'una trentena llarga d'entitats culturals, socials i esportives de Moià es van reunir a Can Carner, convocades per l'ajuntament de la vila. Com a únic punt de l'ordre del dia, les subvencions pendents de pagament. Unes subvencions que daten totes de l'època Montràs, en concret dels anys 2007-2011, i que sumen en conjunt al voltant de 195.000 euros.

En la reunió, presidida per l'alcalde, Dionís Guiteras, el regidor d'Hisenda, Maurici Santaeugènia, va informar de la possibilitat que tenia en aquests moments l'ajuntament de destinar uns 100.000 euros a les entitats. Aquest import correspon a la disponibilitat d'efectiu que té l'ajuntament abans de respondre al pla d'ajust, que destinarà aquests fons en la seva totalitat a l'amortització del deute. I, tot i que també es considerava urgent fer diverses reformes en els carrers del poble, s'ha prioritzat el pagament a les entitats, tenint en compte que el sector no ha rebut cap ajuda municipal en forma de sub-

venció des de l'inici de la legislatura. Per altra part, com que l'import no dóna per a pagar el conjunt del deute, la proposta a les entitats va ser de renunciar al 50% del deute per poder cobrar l'altra meitat abans d'acabar l'any, prèvia presentació de factures o altra documentació acreditativa de les despeses subvencionades.

Totes les entitats, la major part de les quals —si no totes— ja havien perdut l'esperança de veure ni cinc cèntims del deute acumulat, van acceptar les condicions.

L'única incògnita que quedava per resoldre era si aquesta actuació era puntual o precedia l'inici d'una paulatina normalització de la concessió de subvencions a partir del pròxim exercici. Preguntat al respecte per LA TOSCA, l'alcalde va esgrimir en primer lloc que, estant a l'espera del pla d'ajust de l'ajuntament que els ha de presentar la Diputació, encara no se sap la dotació pressupostària que s'hi podria destinar l'any que ve. Això sí, va parlar de la intenció de confeccionar un reglament per a la concessió de subvencions durant el que resta de mandat —les eleccions són pel maig—, de manera que el pròxim consistori ja pogués fer-ne la convocatòria.

MOIÀ
Avda. Zona Industrial, s/n
Tels. 93 830 12 25
93 820 77 77

AVINYÓ
Antoni Prat, s/n
Tel. 93 838 72 78

SANT QUIRZE SAFAJA
Ctra. de Mollet-Moià
Km. 25,400

CALEFACCIONS - INDÚSTRIES
AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ

SERVEI A DOMICILI
TELS. COMANDES :
93 830 12 25 - 93 820 77 77

CLÍNICA DENTAL
PUJOL

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

ACTES I ESDEVENIMENTS

Canvi en la direcció del Musical

Elisa Roca

El dissabte dia 25 d'octubre al vespre es va organitzar un sopar de germanor que va reunir bona part dels participants en l'edició del Musical d'enguany per a tornar a veure les actuacions de la celebrada desena edició, repassar l'estat de comptes i, finalment, presentar els membres de la nova direcció de l'espectacle.

A partir de les set de la tarda, a L'Òxid i en una gran pantalla, es van poder visionar de nou tots els números del Musical. A continuació, Rafael Manzanera va explicar als presents com havia anat econòmicament aquest any —un balanç extraordinàriament positiu donat que l'assegurança contractada per a aquests esdeveniments va respondre davant els perjudicis causats per la pluja que va impedir la funció de l'any passat—.

Seguidament, Laura Camí va recollir en nom d'Units per la Fam la donació monetària de 744 euros provinents de l'euro per entrada venuda que es destina, des de fa anys, a aquesta associació, la qual, entre altres objectius, tira endavant el projecte *esmorzars saludables*, que neix de

la necessitat de pal·liar una de les preocupacions més importants d'un col·lectiu molt vulnerable: l'alimentació infantil. Destinen els diners recaptats a aquest projecte, coordinat pels Serveis Socials de l'Ajuntament de Moià, que és qui aporta l'import necessari per a completar el cost del projecte. S'han beneficiat d'aquest ajut famílies que tenen dificultats per a cobrir les necessitats bàsiques dels seus fills: actualment, vint-i-una famílies, amb un total de quaranta-dos nenes i nens.

Va ser llavors quan l'Elena Serra —en representació de l'equip de direcció actual, format per ella mateixa, Jordi Ferrer i Joan Viñas— va fer el balanç general del Musical d'enguany, va agrair la dedicació, l'esforç i el compromís de tothom i es va acomiadar cedint la paraula als nous organitzadors de l'espectacle: Jordi Hueso, Rosa Maria Forcada, Marta Serra, Olga Valdeoriola, Vero Merino i Marc Alcantarilla, als quals va desitjar molta sort i ànims per a tirar endavant la gran empresa que representa El Musical. Un variat i abundant sopar va ser el colofó de la festa.

Cros escolar a Moià

Elisa Roca

El Consell Esportiu del Bages organitza, com fa una pila d'anys, la fase comarcal del cros escolar. Aquestes rondes de curses escolars es realitzen successivament en diferents municipis des del diumenge 5 d'octubre fins a l'1 de febrer del 2015 i poden participar-hi els alumnes dels diferents centres educatius que ho desitgin.

A Moià es va portar a terme el diumenge dia 9 de novembre sota un cel ben ennuvolat. Van començar a córrer els cadets masculins, nascuts els anys 1999-2000, a les deu del matí per a acabar cap a dos quarts de dues amb una cursa dels mini, nens/es nascuts en el 2011. Dependent de l'edat i el sexe, estructurats per categories (cadets, infantil, alevins, benjamins, pre-benjamins, minis), van recórrer 3.000, 1.500, 1.000, 500 o 200 metres de distància en el circuit habilitat per a l'ocasió, davant el pavelló poliesportiu.

Prèviament a la cursa els participants havien de recollir unes polseres en les quals hi havia el codi identificatiu que facilitava l'entrada de dades als orga-

Sortida d'una de les proves
(fot. E. Roca)

nitzadors a l'hora de llistar els resultats. Durant tot el matí l'esplanada va oferir un aspecte immillorable, amb força assistència de públic i amb un ambient clarament festiu...

Un ambient encomanant, sens dubte, per la proximitat de l'institut, local de votació de l'esperat i anhelat 9-N.

Arrossada a Montbrú

Imma Llonch

El diumenge 28 de setembre i acompanyats del «diluvi universal», vàrem celebrar a Montbrú la cinquena edició de l'arrossada solidària.

Cada any, el nombre d'assistents és més gran, cada vegada són més els qui se sumen a la festa, la finalitat de la qual és fer una aportació econòmica a l'Associació Neem Bangalore de l'Índia. Per a totes aquelles persones que encara no saben què fem, quan ho fem i per què,

m'agradaria d'explicar breument la història que ens ha portat fins aquí.

El febrer del 2009 el meu marit Pere i jo vàrem decidir fer un segon viatge a l'Índia i un bon amic nostre ens va suggerir d'anar a visitar l'Ignasi Turró. L'Ignasi és un català de Malgrat de Mar que un bon dia, quan tenia vint-i-quatre anys, impressionat per la persona de Vicenç Ferrer va decidir anar a treballar al seu costat. Després de vint-i-cinc anys d'estar al cap-

Laura Camí recollint el donatiu fet pel Musical a Units per la Fam (fot. Joan Oliveras)

davant d'un orfenat de nens que alhora era assil d'avis, va deixar el projecte a mans de persones que havia format i va emprendre un projecte nou a la ciutat de Bangalore. Allà es va fer càrrec d'una comunitat de malalts de lepra.

Per una llei promulgada pel govern indi, es prohibia la mendicitat (l'únic recurs d'aquestes persones) i el mateix govern les va aïllar en un poblat lluny de la resta, on els va construir cases sota condicions mínimes i deixant-los a la seva sort.

A l'Índia aquesta malaltia encara hi és present, sobretot perquè les condicions higièniques deixen molt a desitjar. Un tant per cent molt elevat de la població viu sense aigua corrent, sense llum ni clavegueram i

en condicions insalubres. La lepra està molt estigmatitzada i les persones que la pateixen són

rebutjades pel col·lectiu, tant els malalts com les seves famílies. Els nens, per posar un exemple, quan se sap de quina comunitat vénen, costa molt que els puguin escolaritzar.

La tasca de l'Ignasi és procurar-los una vida millor amb els recursos de què disposa, que no són gaires. Ha portat l'aigua al poble, la llum, els ha millorat les cases, ha informat les dones de quins són els seus drets, fomentant així l'autoestima i promovent la cooperació entre elles, ha escolaritzat els nens i es fa càrrec del seu cost educatiu, ha incentivat el treball d'artesanía per a poder anar assolint au-

tonomia econòmica, ha posat els mitjans per a fer un seguiment sanitari dels malalts...

Si us haig de dir la veritat, quan l'Ignasi ens va portar a Chikkanayakanahalli (oi que és llarg?), tenia molta por del contagi, perquè sempre hem sentit a parlar d'aquesta malaltia com un tabú, el respecte que em podrien fer les seqüelles que deixa en les persones pensava que seria superior a mi. Quan vaig veure com l'Ignasi els abraçava i la llum de l'agraïment als ulls de totes aquelles persones, vaig sentir que només aquell moment ja justificava haver arribat fins allà.

A partir d'aquí va ser quan ens vam comprometre a donar-li un cop de mà i

una de les coses ha estat organitzar cada any un dinar a Montbrú per a recollir fons.

Vull aprofitar aquestes línies en nom nostre i de

l'Ignasi per a donar les gràcies a tothom qui hi ha col·laborat desinteressadament: l'Ajuntament de Moià, Gràfiques Íster, Gràfiques Moià, Frescuore, Formatges Montbrú, Pere i Sara, els companys de Gironella Llorenç i Ester i el grup de música. També a totes les persones que no van poder venir però han fet la seva aportació. I, per descomptat, a tothom qui va ser-hi desafiant el mal temps. Les nostres més sinceres gràcies per fer-ho possible i fins l'any que ve, esperant que la climatologia ens sigui més benèvola.

Per a més informació podeu consultar la web www.neembangalore.org.

MOIANÈS

El Consorci i el Moianès, o caixa o faixa

Josep Font

El passat 15 d'octubre Dionís Guiteras va comparèixer al Parlament interpellant el Govern sobre la «resolució de l'expedient de creació de la comarca del Moianès». Aquesta pregunta li va permetre d'introduir una moció en el ple del Parlament per demanar que l'aprovació de la comarca del Moianès es fes en «lectura única». Era la sola possibilitat, a parer de Guiteras, que el Parlament de Catalunya pogués ultimar la creació de la comarca del Moianès abans del 31 de desembre del 2014. La pressa, en aquest cas, no es deriva solament del fet que, com ha anat informant LA TOSCA, l'expedient fa anys que es va enllestir i que tots els grups parlamentaris s'havien manifestat favorables a la creació del Moianès. El tema clau i amb fortes implicacions laborals, socials i econòmiques per al Moianès és que la situació del Consorci s'ha d'haver resolt abans del 31 de desembre per a evitar-ne la dissolució.

El ple del Parlament no va aprovar la moció tal com s'havia presentat. Per la seva transcendència, hem volgut parlar-ne amb Dionís Guiteras a fi de poder valorar i explicar una situació que, en el moment de redactar aquest article, és complexa i canviant. La vice-presidenta del Govern, Joana Ortega, havia convocat tots els alcaldes del Moianès al Parlament el dijous 27 de novembre, trobada que haurà aportat novetats al cas.

Com s'equilibra —preguntem a Dionís Guiteras— la condició d'alcalde, de president del Consorci i de diputat d'ERC en una intervenció com la que va fer en el ple del dia 30?

«Personalment, ho vaig portar fatal», reconeix Guiteras. Hauria pogut impulsar el vot a favor de l'aprovació de la moció de la «lectura única», ja que teníem majoria.

«Pèro em plantejava: com es pot aprovar una moció sense la participació del partit que està governant?

Volia, d'altra banda, fer tot el necessari per defensar els interessos de la gent del Moianès. Hauria pogut escollir tenir èxit com a diputat d'ERC deixant CiU en una contradicció.» Per les negociacions i l'aflorament de diferents grups d'interès, «aquell dia vaig descobrir la misèria de la política amb majúscula», admet un Guiteras amb evidents signes de preocupació pel text final de la moció, que introdueix la consulta com a requisit previ a l'aprovació del projecte de Llei, l'amplia al Lluçanès i hi incorpora la creació d'un municipi (Medinyà, al Gironès, fins ara part de Sant Julià de Ramis). «La CUP es va abstenir, perquè ja li estava bé el consens de tots els alcaldes.» «Els de Ciutadans em van dir "ens hauríem abstenut si s'hagués aprovat només el Moianès, però votem en contra perquè hem començat la moció amb un tema [el del Moianès] i en sortim amb tres".»

Des del Govern s'ha anunciat que el Consorci del Moianès s'integrarà a la Diputació. Per això no cal patir, almenys...

«Del tot, cal patir. La proposta d'incorporar el Consorci a la Diputació la va fer pública la vice-presidenta i no n'havia parlat ni amb la Diputació. La vice-presidenta m'ha reconegut aquesta mateixa setmana —l'entrevista té lloc el 23 de novembre— que aquesta integració no és possible, jurídicament.» Per a fer-ho, caldria, d'entrada, que la Diputació fos membre majoritari del Consorci [cal recordar als lectors que la Diputació havia format part del Consorci, però que se'n va retirar]. «No és possible, tècnicament, i tampoc no tindria sentit integrar-nos als procediments i normati-

Dionís Guiteras intervenint davant el ple del Parlament (Canal Parlament)

ves de la Diputació si d'aquí a uns quants mesos som comarca.»

«Els alcaldes del Moianès ja tenim decidit que tanquem el Consorci si abans del 30 de desembre no hi ha una alternativa viable», i és que l'ARSAL, la Llei de Racionalització i Sostenibilitat de l'Administració Local, és molt clara en el procediment a seguir. Cal integrar el Consorci en un ens superior, en aquests moments inexistent.

I la consulta del Moianès, com s'organitzarà? Què en sabem?

«Doncs ben poca cosa», reconeix Guiteras, que descriu les febleses i, en aquests moments, contradiccions entorn d'aquest requeriment de la vice-presidenta [que va fer públic l'estiu passat que caldria fer una consulta per a l'aprovació del Moianès], i ara del Parlament, per l'aprovació de la moció del passat 30 d'octubre. «D'una banda, quin sentit té fer una consulta si no pot ser vinculant?» Només po-

dria ser vinculant si s'apliqués la llei de referèndums del 2010, una llei que implica l'autorització prèvia de l'Estat per a poder-se portar a terme. La legislació catalana està totalment recorreguda per l'Estat i no es pot, per tant, aplicar. «Fent un paral·lelisme amb el 9-N, amb quin cens es farà la consulta? I com es computaria? Es faria el total? I si un municipi digués que no, se l'obligaria a estar al Moianès si així ho ha decidit la majoria?»

A un mes i una setmana de finalitzar l'any, els alcaldes del Moianès no tenen respostes ni instruccions de la Generalitat per a temes que tenen gran implicació al territori. Sembla evident que els ciutadans del Moianès anirem a votar dues vegades, almenys, abans de mig any. Fa un any titulàvem la portada de LA TOSCA amb «El Moianès, moments decisius». «Crítics», seria l'adjectiu precís per la conjuntura descrita i per l'hora incerta que viu la política catalana.

El Consorci del Moianès a l'espera...

A només cinc setmanes per a acabar l'any, el Consorci del Moianès continua a l'espera que el Govern de la Generalitat de Catalunya reconegui la comarca del Moianès o presenti una proposta viable que permeti que els habitants de la nostra comarca puguem continuar rebent els serveis que fa vint anys que el Consorci ofereix als deu municipis del Moianès.

En el període comprès entre l'1 de setembre i el 20 de novembre d'enguany, el Consorci del Moianès ha atès 1.346 visites en els diferents serveis i ha comptat amb 1.295 participants en les activitats que a continuació detallem:

Emprenedors i empreses

✓ 78 assessoraments realitzats (55 nous projectes empresarials i 23 empreses existents).

✓ 138 alumnes en 10 cursos de formació empresarial (curs de prevenció de riscos, manipuladors d'aliments, anàlisi de balanços, píndoles de màrqueting...).

✓ El 9 d'octubre vàrem celebrar a Castellterçol la IV Jornada Empresarial del Moianès, a la qual van assistir 70 persones.

✓ 55 participants en la II Jornada Leader a Collsuspina «Reptes i futur del desenvolupament rural».

✓ Networking empresarial a Calders, amb la participació de 10 empreses, que van poder conèixer la tècnica d'ex-

plicar la pròpia empresa en menys d'un minut aconseguint captar la curiositat de l'interlocutor.

Servei d'ocupació del Moianès

✓ Hem realitzat 80 noves entrevistes de feina i 441 entrevistes de seguiment.

✓ Hem gestionat 45 ofertes de feina.

✓ Hem impartit 9 tallers de recerca de feina, amb 92 participants.

Formació i educació

✓ El Consorci imparteix les assignatures telemàtiques del CFGM d'atenció a les persones en situació de dependència (29 alumnes).

✓ 15 alumnes en el curs de preparació per a les proves d'accés a Cicle Formatiu de Grau Superior.

✓ Curs de produccions agropecuàries (18 alumnes) i curs d'horticultura (13 alumnes).

✓ Curs de monitor de menjador (22 alumnes).

✓ Cursos de català (nivell C i D) i alemany, amb 39 alumnes.

Projectes a les escoles i projectes educatius

✓ 89 alumnes a les 8 ludoteques que tenim en funcionament al Moianès.

✓ 25 alumnes de 4t d'ESO de l'IES Moianès han participat en el taller «Les 5 claus per a trobar feina».

✓ 21 alumnes de 5è de primària participen en el projecte «Cultura emprendora a l'escola», a l'IES Ramona Calvet de Castellterçol.

✓ Xerrada «Educar no és tan difícil», a Santa Maria d'Oló, amb M. Jesús Comellas (25 assistents).

Notes terçolenques

Ramon Puig

Intensa activitat prèvia al 9-N

Efectivament, a part de les reunions setmanals que l'ANC-Castellterçol convoca, ara al Bar de la Plaça ara a la seu municipal de Cal Recader, la primera meitat d'aquesta tardor ha intensificat les xerrades o debats públics.

Súmate defensa la independència

A la sala d'exposicions del Centre (l'Espai Franc), aquesta coordinadora de catalans d'origen castellanoparlant convocà, el dia 11 d'octubre, un total de vint-i-tres persones, xifra relativament baixa en contrast amb altres convocatòries de l'ANC i potser «normal» si la comparem amb els assistents a algunes conferències als nostres pobles. En l'acte hi intervingué Fernando Oliva, coordinador d'aquesta entitat a Girona, que considerà que, tant en l'interès pel benestar general com per a sortir de l'asfíxia econòmica, cal assolir un estat propi. A més, es varen mostrar en un gràfic detallat els desequilibris econòmics en l'Andalusia actual, des dels abusos dels terratinents fins a la cultura d'unes ajudes en forma i fons difícils d'entendre des de fora de la comunitat.

Cal dir que de l'important nombre d'habitants originaris del sud d'Espanya, en realitat no arribaren a la tercera part dels assistents.

Comín: del federalisme a l'independentisme

En la dècada dels setanta, l'intel·lectual, professor i líder de Cristians pel Socialisme, Alfons Carles Comín (o Alfonso Carlos, ja que era d'ascendència aragonesa), i la seva esposa, Lluïsa Oliveras, varen estiuejar a Castellterçol, integrant-se plenament en la vida social i cultural del poble. Però una llarga malaltia

se l'emportà pel juliol del 1981 i fou desig de la família que reposés al cementiri del carrer de Sant Llogari. Després d'uns anys d'absència, la família ha retornat a la nostra vila i en el si de l'ANC local va aparèixer l'interès que fes una xerrada pedagògica en Toni Comín, el professor i el més mediàtic dels seus fills.

El Centre resultà petit el dia 25 d'octubre per a una gernació que el volien escoltar. Obrí la xerrada recordant la seva intantsa i joventut al poble, amb l'anècdota de fer un paper de Patufet en una obra infantil de l'Enriqueta Mercadé. Se centrà en el fet que, estant en terra socialista, s'ha trobat en l'impossible diàleg pel tancament total tant dels partits com de les mentalitats estatals. És per això que ha passat de ser federalista a confederalista, advocant per una bona relació amb Espanya des de la sobirania.

Molta participació el 9-N

Un total de 1.225 persones han votat la consulta. El total de participants ha estat desglossat de la següent manera: 1.102 sí-sí; 51 sí-no; 8 sí-blanc; 26 no; 7 en blanc; 31 altres.

La votació es féu a la Casa Museu Prat de la Riba, ja que és propietat del poble però sota administració de la Generalitat, sense cap incident. Fonts de l'ANC comentaven que es fa difícil parlar de percentatges de votants, donada l'acceptació dels joves de setze anys i dels immigrants i, per tant, no seguir el cens tradicional. D'alguna manera és força orientatiu que normalment, si considerem una participació mitjana de 1.400 persones en les eleccions vinculants, hom considera com a molt bona la presència de votants, tenint en compte que el resultat no ho era, de vinculant.

MODILIANUM

Rafel Casanova, a la palestra

Associació Cultural Modilianum

Un bon reportatge de Ramon Aran Vilà, a tota pàgina del *Regió7* del dimecres 22 d'octubre, donava a conèixer el contingut de la jornada celebrada a Moià quatre dies abans. Un reportatge molt bo, al qual només podem retreure el titular, al nostre entendre no gaire precís: «Moià defensa l'honor de Rafael Casanova». És cert que, tal com dèiem en el programa de la jornada *Rafel Casanova, la construcció d'un símbol*, en els darrers anys el paper de Casanova s'ha relativitzat, quan no qüestionat, dins un protagonisme més coral en els fets esdevinguts durant la Guerra de Successió. Des d'aquesta perspectiva, la voluntat de l'Associació Cultural Modilianum ha estat la de reivindicar l'estudi de la figura de Casanova, ja sigui pel seu paper en els fets de l'Onze de Setembre, ja sigui per la seva significació política com a símbol polític del catalanisme. D'aquí a defensar el seu honor hi ha un bon tros...

I amb aquest propòsit, els tres convidats de la sessió del matí —Agustí Alcoberro (Universitat de Barcelona), Carles Serret (Arxiu Històric de Sant Boi de Llobregat) i Enric Pujol (Universitat Autònoma de Barcelona)— van centrar les intervencions en l'actuació del darrer conseller en cap de Barcelona durant els fets de la Guerra de Successió, en l'actuació després de la derrota i en la recuperació i enlairament de la seva figura política a partir de la Renaixença. Sense ànim de fer una síntesi de cada intervenció —les quals es podran llegir en un pròxim número de la revista *Modilianum*—, sí que voldríem remarcar algun aspecte innovador o menys conegut en relació al nostre protagonista.

Així, Alcoberro, que no comparteix les crítiques que ha sofert el personatge (sobretot popularitzades per la narrativa —per exemple, de Sánchez Piñol, però

abans també d'Alfred Bosch—, en què l'assimilen, a ell i a la resta d'autoritats civils de la ciutat, amb la desprestigiada classe política actual), va posar èmfasi en el fet que assumir el càrrec de conseller en cap de la Barcelona assetjada el 30 de novembre de 1713 era una tasca molt meritòria, a la qual no tothom hauria estat disposat.

El mateix Alcoberro també confirmà que, gràcies als treballs de recerca d'Albert García Espuche, s'havia pogut documentar amb precisió que el «Rafael Casanovas» que consta en el llibre de registre de l'Hospital de la Santa Creu (i que des de l'obra de Carreras i Bulbena (1912) s'havia cregut que corresponia al Casanova fill de Moià, que s'hauria fet passar per mort després d'haver estat ferit) en realitat era una altra persona.

Per les dades presentades per Serret, a més, es pot saber que les ferides que patí Casanova no degueren tenir gaire importància, ja que poques setmanes més tard es troba exercint el seu ofici d'advocat. Aquest fet —la manca de repressió directa que patí la seva persona— s'ha volgut veure com una de les raons per a menystenir la figura de Casanova. La raó, segons els estudiosos, és que la repressió amb penes de presó se centrà en els militars, mentre que els civils només es van veure afectats per embargaments de propietats a fora de la ciutat de Barcelona.

Per la seva part, un dels punts tractats per Pujol va ser la inclusió de l'estàtua de Casanova com una de les de la galeria de catalans il·lustres que ornaven el Saló de Sant Joan de la ciutat comtal, al costat de l'arc de triomf. Malgrat que, en principi, totes tenien un nivell semblant de reconeixement, aviat l'estàtua de Casanova

realitzada per Rossend Nobas va anar adquirint el favor popular i a ser més homenatjada. Sembla que en això va ser decisiva la major emotivitat que expressava el rostre del conseller, al costat d'altres de molt més hieràtics. Un rostre inventat, que a partir d'aleshores identifica Rafel Casanova, però molt semblant al que l'escultor Nobas ja havia utilitzat en una escultura anterior que representava... un torero ferit! A vegades els viaranyes pels quals es creen els símbols són inescrutables.

Sánchez Piñol debat amb Alcoberro

A la tarda, el plat fort! Una taula-diàleg entre Albert Sánchez Piñol, autor de l'exitosa novel·la *Victus*, basada en els fets de la Guerra de Successió, i l'historiador Agustí Alcoberro. En el debat, moderat per Josep Font, de dues hores de durada, es va parlar de la importància creixent de la novel·la històrica, dels mètodes de treball de cada un i de la influència de la narrativa i de la història per a conformar l'opinió pública sobre els esdeveniments del passat, una influència que sembla decantar-se cap a la banda de la ficció.

El nucli del diàleg va ser, però, la figura de Casanova, tenint en compte que

en l'obra de Sánchez Piñol, com hem dit abans, hi apareix com a representant d'una classe política més preocupada pels seus privilegis que no pas pel benestar de la gent.

En aquest punt, Sánchez Piñol va actuar una mica a la defensiva, admetent que la novel·la, com a tal, és ficció i no es pot prendre tot al peu de la lletra, però reconeixent alhora haver-se basat en molts aspectes en l'obra de Sanpere i Miquel *Fin de la nació catalana*, la qual al seu torn beu de les *Narraciones históricas* de Francesc de Castellví. Unes *Narraciones* que són objecte de lectures diferents. Si, com Sanpere i Miquel, Sánchez Piñol segueix, amb matisos, l'opinió que els dirigents catalans lluitaven per matenir els seus privilegis, heretats de l'època medieval, historiadors actuals com Alcoberro s'inclinen per justificar aquesta defensa en el sistema *constitucional* de l'època, més semblant al republicanisme holandès o a la monarquia parlamentària britànica que no pas a l'absolutisme centralista de matriu francesa, que s'acabaria imposant amb els Borbons.

El debat, com no podia ser d'una altra manera, també es va veure farcit per al·lusions al moment polític actual.

Agustí Alcoberro i Albert Sánchez Piñol (fot. Elvira Permanyer)

El Pilar, diada teatral a Moià

Associació Cultural Modilianum

El 12 d'octubre de 1971, dia del Pilar —i d'altres celebracions pàtries i racials!—, els espectadors moianesos van poder gaudir, a l'escenari del Casal, de la interpretació d'una obra clàssica del teatre americà del segle passat, *Figures de vidre*, de Tennessee Williams. Anà a càrrec del Grup Escènic del Casal Parroquial, dirigit per Valentí José, el qual també interpretava un dels quatre personatges de l'obra, al costat de Júlia Cirera, Montserrat Aliberch i Ramon Oller.

És l'única ocasió documentada en més de cent anys en què un grup de teatre moianès hagi fet funció el dia del Pilar! Com a mínim, això es desprèn de les dades aportades per Elvira Permanyer en la seva obra **Visca el teatre! Més de 100 anys aixecant el teló a Moià (1868-2004)** —vegeu-ne la ressenya en el número anterior de LA TOSCA—, que es va presentar tal dia del present any a l'Auditori de Sant Josep.

Amb un ple de gom a gom que omplia fins i tot el galliner —en realitat, el cor—, Sant Josep es va transformar per una estona en una remembrança d'aquell teatre que durant dècades va tenir Moià: el Casal. Així, la presentació d'un llibre sobre teatre es va voler convertir en un petit homenatge al món de la faràndula local, amb la recreació de tres fragments de peces emblemàtiques representades en l'escenari moianès, acompanyades per la música del jove pianista local Arnau Rovira. En primer lloc, *El verí del teatre*, de Rudolf Sinera, a càrrec d'Albert Sala i Josep Clarà, els mateixos actors que la interpreta-

ren amb La Cadira els anys 1988 i 1989. A continuació, *Berlín, plaça Alter núm. 2*, de Francesc Lorenzo Gàcia, que quan es va representar al Casal l'any 1956 va constituir tot un esdeveniment, en ser la primera vegada després de la guerra en què nois i noies podien fer teatre de manera conjunta; aquesta obra —el fragment de la qual anà a càrrec de Montserrat Aliberch i Joan Sala— encara tornaria a ser representada al Casal en 1961 i 1984, aquest darrer any pels Amics del Teatre de Castellterçol. I, en tercer lloc, una de les obres més recordades: *El retaule del flautista*, de Jordi Teixidor (escenificada en 1972, 1975 i 1987) i que, per a aquesta ocasió, recuperà els intèrprets de la primera estrena —si bé alguns d'ells també repetiren en les següents—: Valentí José (burgmestre), Alfons Burdó (reverend Grundig), Joan Freixa (sabater), Ramon Oller (cap de la milícia), Ramon Ubasart (agutzil) i Josep Abancó i Ramon Iglésias (regidors). Les representacions de les tres obres havien estat precedides per la *performance cubanera* d'Àlícia Arisa i Dolors Mas.

L'acte de presentació conclougué amb les intervencions de Jaume Clarà, president de l'Associació Cultural Modilianum, que glossà el llibre, emmarcant-lo dins la celebració del vint-i-cinquè aniversari de l'associació, i de l'autora, Elvira Permanyer, que féu cinc cèntims del procés de treball que ha conduït fins a la publicació esmentada.

I, per acabar, una altra dada treta del llibre: l'única representació documentada d'una companyia forània a Moià en un 12 d'octubre data del 1996. La companyia Fora de Test va presentar al Casal l'obra infantil *Somiatruites*, dins el cicle de La Xarxa d'Espectacles.

A partir d'ara ja no es podrà dir que el dia del Pilar no és una data prou teatral!

LLETRES

En el camí del Masot als Clapers

Marian Baqués

Va ser en el camí del Masot als Clapers. Fou un dia d'hivern, quan els camps mostren la tendresa verda del blat que comença a brotar. Durant el crepuscle. El Ramon era el meu company de camí. Li vaig demanar: «Si et plau, atura't.» Res més. Recordo la bellesa que m'havia captivat. No la sé descriure ni he pogut tornar-la a reproduir en una fotografia per més que m'ho he proposat. Però, la llum ajaçant-se en els camps; les ombres allargassades dels pals de la tanca i els arbres; el contrallum tremolós que neutralitza els colors i fa ingràvides les figures... I l'esplendor suspesa en l'atmosfera. Aquella llum, aquella pau... Inefable! Fou un instant —tan sols un instant. Després vam continuar el camí.

Si comparteixo això, que pot semblar que forma part d'una experiència personal, és perquè estic segur que tots hem viscut moments que tenim guardats molt endins nostre. En recordo d'altres en la natura, amb persones. La foto del Carles Illa, que com sempre acompanya l'escrit, mostra el fulgor del sol que encén el cel.

Però el que guardo en mi fou una altra cosa: un instant plàcid, serè...

Què diuen autors nostres sobre vivències d'instant?

A Barcelona, del 22 de juny al 21 de setembre del 2014, hi ha haver al *Caixa-fòrum* una exposició: «Sorolla. El color de l'any mar». En un dels panells hi havia escrit aquest pensament de l'artista: «Cal pintar ràpidament, perquè quantes coses es perden, fugaces, i no es tornen a trobar!»

M'encanta aquesta conversa de Joan Sales en *Incerta glòria*. Lluís, el jove tinent que fa la guerra al front d'Aragó, diu:

— [...] *Cregui'm, Olivela: ¡no tot és la utilitat! No hem de ser com els insectes.*

—*Quins insectes?*

—*La beata, per exemple; és clar, vostè no sap de què li parlo. La beata té uns costums, com li diré, poc recomanables. ¿I vol creure que hi ha moments d'exasperació en què envejo el mascle devorat? Almenys va conèixer el seu instant de glòria, incerta tant com vulgui. Un instant, però quina durada! Envejable! Per què*

Diversos moments de la presentació del llibre d'Elvira Permanyer (fot. Alfred Plans)

Fot. C.I.C. - Moià

viure més? Un instant així val l'eternitat (Barcelona 1982, p. 166).

El terme *beata* és un localisme equivalent a *pregadéu*. Es tracta d'un insecte que, després de copular, es menja el mascle. És un sistema —cruel·l— d'aprofitament d'energia amb vista a poder fer viables les cries.

Muriel Barbery ens ha deixat una preciositat de llibre: *L'elegància de l'erició* (Barcelona 2007). Explica la relació entre Renée, la portera d'un bloc de pisos de París, i Paloma, la filla d'un ministre que hi viu. Aquesta escriu en el seu diari:

Estava, doncs, prenent-me l'esmorzar i mirava el ram de roses al taulell de la cuina. Crec que no pensava en res. Potser és per això, d'altra banda, que he vist el moviment, potser si hagués estat absorta en una altra cosa, si la cuina no hagués estat en silenci, si no hagués estat sola a la cuina, no hauria estat prou atenta. Però estava sola i tranquil·la i buida. Així, doncs, he pogut acollir-lo en mi.

Hi ha hagut un petit soroll, un estremiment de l'aire, que ha fet «shhhhh» molt, molt, molt suaument; era un capoll de rosa amb un petit tros de tija esguerrada que queia al taulell de la cuina. En el moment en què l'ha tocat ha fet «puf», un «puf» de tipus ultrasò, només per a les orelles dels ratolins o per a les orelles humanes quan s'està molt, molt, molt silenciosos. M'he quedat amb la cullera a l'aire, completament captivada. Era magnífic.

[...] Jo, mirant caure aquella tija i aquell capoll, he tingut la intuïció de l'essència de la Bellesa en una mil·lèsima de segon. Sí, jo, una criatura de dotze anys i mig, he tingut aquesta sort inaudita perquè, aquest matí, es donaven totes les condicions: ment buida, casa tranquil·la, roses boniques, caiguda d'un capoll. I per això he pensat en Ronsard, sense comprendre-ho gaire al principi: perquè és una qüestió de temps i de roses. Perquè el que és bell és el que copses quan

passa. És la configuració efímera de les coses en el moment en què en veus al mateix temps la bellesa i la mort.

Ai, ai, ai, he pensat, ¿això vol dir que així és com cal menar la vida? ¿Sempre en equilibri entre la bellesa i la mort, el moviment i la seva desaparició?

Potser estar viu és això: atrapar instants que moren (pp. 239s).

I el Cant espiritual de Joan Maragall?

Aquell que a cap moment li digué: «—Atura't» sinó al mateix que li dugué la mort, jo no l'entenc, Senyor; jo, que voldria aturar tants moments de cada dia per fê'ls eters a dintre del meu cor!

Us convido a viure una presa de consciència del moment present. Es tracta de permetre que els sentits ens donin tota la informació que puguin, sense jutjar; observar com es va desplegant l'experiència. Manllevo la vivència de l'Anna Pujol, descrita en el diari Ara del 27 de setembre proppassat:

L'Anna s'ha format a la mateixa escola fundada per Jon Kabat-Zinn a Massachusetts i explica la multitud d'aplicacions que la tècnica pot tenir en el dia a dia de cadascú. «L'objectiu del mindfulness no és canviar res de la nostra vida, sinó estar present en el que hi ha. Bo o dolent, ràpid o lent», explica. «Una manera d'anar-lo introduint als nostres fills, a casa, és a partir del menjar, ¿ens preguntem com és la cadira on estem asseguts? ¿La notem a l'esquena? ¿Fins on ens arriben les cames? ¿L'olor? ¿Ens arriba la flaire del pastís? ¿I els sons? ¿Quin és el so que sentim més llunyà? ¿I el més proper? Una vegada hem fet un mos, quina textura notem? Tot això ens convida a tornar a l'ara i provoca que les àrees del còrtex cerebral associades a l'atenció es vagin engrandint (article titulat: «Aprendre tècniques per concentrar-se millor», pp. 10s). Aclarim que *mindfulness* vindria a significar 'consciència plena' o 'atenció conscient'.

Prensa Comarcal

El Francesc Fajardo va "reempredre" el negoci de la Montse Muñoz a Granollers. FOTO: BCN Content Factory

Programa Reempresa

El programa Reempresa salva negocis viables amb el relleu d'emprenedors

El suport dels Centres Locals de Serveis a les Empreses, coordinats per la Diputació de Barcelona, ha aconseguit 75 casos d'èxit.

Redacció
Barcelona

Gràcies al programa Reempresa, els propietaris d'empreses en funcionament tenen l'oportunitat de cedir a altres emprenedors la seva activitat quan la deixen per jubilació

o altres motius.

Els beneficis d'aquesta iniciativa -que va iniciar en el seu dia Cecot i que ha ampliat la Diputació de Barcelona- s'estenen a tota la societat, ja que s'evita la pèrdua d'empreses viables i es garanteix el manteniment de llocs de treball. Els 60 tècnics municipals formats per la Diputació de Barcelona assessoren i ajuden gratuïtament en tot el procés, tant als cedents com als reemprenedors.

Fins al juny d'aquest

any, han estat 75 les empreses i comerços que han estat cedits a emprenedors a la província de Barcelona i la salvació de 277 llocs de treball amb una inversió de més de tres milions d'euros, mentre que a tot Catalunya la xifra es triplica fins gairebé els nou milions d'euros.

Els experts de la Diputació de Barcelona i de Cecot tenen l'objectiu d'arribar a un total de 212 traspasos de negocis i operacions d'èxit de Reempresa fins l'any

2015. Al web www.re-empresa.org/diba es facilita la relació d'ens locals que formen part del projecte i nombroses empreses per a la cessió a reemprenedors.

Les comarques més actives en reempredre

El centre de Promoció Econòmica i Comerç de Sabadell ha estat el que més casos d'èxit ha registrat, en comptabilitzar-ne 16 des de l'any 2012 quan va arrencar el conveni entre

la patronal vallesana i la Diputació de Barcelona. El segueix Granollers Mercat (11), Fundació Tecnocampus Mataró Maresme (8), Foment de Terrassa (7) i Procornellà (5).

En el primer semestre de 2014 el "top" de casos d'èxit de Reempresa l'ocupa Foment de Terrassa (6), Granollers Mercat (5), Promoció Econòmica i Comerç de Sabadell (4), Procornellà (3) i Fundació Tecnocampus Mataró Maresme (3).

LES ENTITATS INFORMEN

Biblioteca de Moià

Univers Laura Gallego (fot. Bibl. Moià)

Durant el mes d'octubre es va commemorar el desè aniversari de la publicació de les *Memòries d'Idhun*, de l'escriptora Laura Gallego, i des de la biblioteca es van preparar un seguit d'activitats:

- Exposició *Univers Laura Gallego*, sobre les novel·les d'aquesta escriptora, produïda i dissenyada per Roger González amb el suport de la biblioteca.

- Dins l'espai TdeTallers, un joc de pistes al parc, per a trobar les pedres del ter-

ritori d'Idhun, organitzat també per Roger González.

- Per acabar, tothom qui va voler va poder escriure un desig per al Portal de Laura Gallego.

A l'octubre, dins la tertúlia literària del Club de Lectura, es va comentar la novel·la *Verd aigua*, de Marisa Maderi.

Aquest novembre s'ha fet la quarta trobada dels clubs de lectura de la Xarxa de Biblioteques, enguany a l'auditori Àtrium de Viladecans, on es va poder veure una representació de l'obra teatral *Stockmann*, adaptació lliure de *Un enemic del poble*, d'Henrik Ibsen; la representació va anar a càrrec de la companyia Les Antonietes Teatre. Un cop finalitzada l'obra de teatre es van poder fer preguntes als actors. L'acte fou presentat per en Xavier Graset.

Durant tot el mes de novembre hem tingut l'exposició *Poetes de la Resistència*. En aquest cas, les poesies eren de Vicent Andrés Estellés i Miquel Martí i Pol; ambdós poetes simbolitzen la capacitat humana per a resistir les adversitats personals i socials, i el fet que la resistència i la lluita a través de la literatura fa que aquesta representació artística sigui una eina vital per a poder sobrepassar les dificultats.

Des de ja fa mesos hi ha disponible una aplicació per a mòbil per tal de localitzar les biblioteques més properes i les seves activitats. Com a novetat per a aquest final d'any s'hi afegeixen dues noves funcionalitats: la mobilització del carnet —ja no caldrà portar el carnet físic a la biblioteca; un cop introduït al mòbil es podrà utilitzar per al préstec i altres serveis— i un vincle directe al catàleg de les biblioteques de la Xarxa, que permetrà a l'usuari cercar documents en qualsevol moment.

Museu de Moià

Horari d'hivern a les Coves del Toll.

Ja falta poc perquè l'hivern entri a casa nostra i és per això que volem recordar-vos, un any més, que a partir del cap de setmana 13-14 de desembre les Coves del Toll posen en funcionament el seu horari de visites d'hivern. Així, doncs, fins al pròxim mes de març del 2015, les coves només seran visitables en horari de matins de 10:30 a 14h.

Us hi esperem!

Reserva plaça al XIV Mercat Escolar de la Prehistòria al Toll!

L'any ja s'acaba i la graella de reserves per al XIV Mercat de la Prehistòria al Parc Prehistòric de les Coves del Toll ja està gairebé plena.

Si sou una escola i encara no heu fet la vostra reserva per a l'esdeveniment que tindrà lloc la setmana del 18 de maig del 2015, no us el deixeu escapar i poseu-vos en contacte amb nosaltres, via telefònica o xarxes socials. No us quedeu sense gaudir d'aquesta activitat única que farà recuperar als vostres escolars els sentits més ancestrals!

Per a més informació: www.covesdel-toll.com.

Mercat Escolar (fot. Museu de Moià)

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg

Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Envelliment actiu: Mou-te!

Hospital-Residència de la Vila de Moià

Això de fer activitats no té edat! Creiem que envellir no és sinònim de deixar de moure's, estimular la ment, passar-s'ho bé, etc. Aquest mes, des de l'Hospital-Residència Vila de Moià volem presentar l'ampli ventall d'activitats que oferim.

Comptem amb un nombrós equip de professionals auxiliars qualificats i amb el servei d'assessorament i intervenció de l'equip de tècnics: psicòloga, fisioterapeuta, treballadora social, educadora social, terapeuta ocupacional i equip d'infermeria.

Dins el programa de rehabilitació funcional, es fan tractaments individuals, rehabilitació i gimnàstica, per tal de mantenir l'autonomia i pal·liar el dolor. En el programa d'estimulació cognitiva per a mantenir les capacitats cognitives preservades hi ha els tallers de memòria, l'estimulació basal a través dels sentits, musicoteràpia, relaxació, etc. I, també, la biblioteca de Moià, amb la intenció d'arribar a tots els

públics (tant els que ja hi van pel seu propi peu com els que per algun problema de mobilitat no poden arribar a la biblioteca), ofereix el servei de llibres a domicili. Un dimarts de cada mes la biblioteca ve de forma gratuïta a l'Hospital-Residència de Moià a portar lectura, música, cinema... a tothom que prèviament ho hagi sol·licitat. En el programa d'animació i comunitat tenim activitats com les labors, la revista, les manualitats, cuina, el documental, el cinema, el bingo, jocs de taula, activitats lúdico-esportives, etc. I, quan fa bon temps, anem d'excursió!

Per altra banda, com bé sabeu, ens agrada molt celebrar els esdeveniments més importants. Fem la festa d'aniversaris, on se celebren els aniversaris dels residents i usuaris nascuts aquell mes. I no ens perdem cap de les festes tradicionals populars i institucionals: Festa de les Famílies, Jornada de Portes Obertes, Nadal, Castanyada, Festa Major, etc.

Estem orgullosos del programa d'activitats i els residents i usuaris del centre estan contents de participar-hi!

Pessebristes de Moià

Com és costum últimament, inaugurarem l'exposició de diorames el dia 14 de desembre, durant la Fira del Tió. Malgrat que enguany la fira es farà només fins al migdia, nosaltres tindrem oberta la parada i l'exposició fins a les vuit del vespre. Després els horaris seran els dissabtes i les vigílies de 5 a 8 de la tarda i els festius d'11 a 2 del matí i de 5 a 8 de la tarda.

D'altra banda, estem molt satisfets amb el funcionament de l'escola de pessebrisme, ja que de nou hem hagut de limitar les places. És un goig veure que tant petits com grans gaudeixen fent el pessebre, creant un ambient de companyonia en el qual s'enriqueixen com a pessebristes i com a persones. També cal destacar la tasca de tots els companys pessebristes per mantenir viva aquesta tradició i aportar el nostre gra de sorra a l'ampli món del pessebrisme de la nostra nació.

PERFILS

Jovita Murias: «L'Snack va ser la revolució»

Roser Portet

Jovita Murias (fot. R. Portet)

Hem parlat amb la Jovita, que va arribar d'un poble de Castella i Lleó a principis dels anys cinquanta del segle passat. Des de llavors la seva vida va quedar lligada a la del Lluís del Condal i a la dels vilatans de Moià que, tant al Condal com a l'Snack, s'hi sentien com a casa, compartint bons moments davant d'una cervesa, un got de vi o un refresc i d'una bona tapa que ella mateixa preparava.

Com és que vas venir a Moià?

Jo venia d'un poble de Castella i Lleó. El meu pare va morir en arribar de la guerra [civil espanyola] molt malalt. Això, per a la família, va significar una desgràcia. La meua mare va venir a Barcelona sense els fills, a cuidar la senyora Soler, que estava tuberculosa, a finals dels anys quaranta. Jo vaig venir-hi molt joveneta, a cuidar el fill d'aquesta senyora. Va ser xocant veure clarament la diferència de l'avenç que hi havia entre d'on venia i Catalunya, els avenços en medicina i, sobretot, el fet que aquí la persona era valorada pel que era i

no pel que tenia. La senyora Soler s'estava amb els seus fills en una torre al passatge Orriols, a Moià. Amb ells vaig passar una època molt maca i sempre hem tingut molt bona relació. Era una senyora que estava de tornada de tot, s'avorria molt i sortíem els vespres a caminar. Abans d'anar a dormir, ella es prenia una copa de conyac al Condal i jo un got de llet; als matins també hi anava a buscar els cafès: era quan xerrava amb el Lluís [Graners].

Una vegada la senyora es va recuperar, amb la mare vam tornar al nostre poble. Quan tenia setze anys vaig tornar a Moià per treballar al Remei, per fer d'ajudanta de cuina, durant tres anys. Mentrestant ens anàvem veient amb el Lluís i ens vam casar l'any 1955.

La teua vida va ser al costat del Lluís i la barra del Condal...

Treballàvem tots dos al Condal. Era un local fantàstic, d'estil modernista, que havia estat hotel; hauria pogut continuar essent-ho, però amb la feina del bar n'hi havia prou. La clientela era de tot tipus: els pagesos, els estiuiejants... El Lluís el portava amb discreció, es feia amb tothom i tothom s'hi sentia a gust. A més, era molt generós, havia deixat diners a molta gent, moltes vegades veia marxar gent sense pagar i callava. Se l'estimaven i li tenien un respecte immens. Al principi de ser-hi jo, se servien cafès, «borregos del sant pare» d'Artés... En aquell temps, encara no s'acostumava a fer entrepans; jo vaig començar a servir-ne a principis dels anys seixanta.

Segur que hi vas viure moltes anècdotes.

I tant! Una és la de dos clients molt exherits: un s'estava escalfant en una estufa

i se li veien les cames, quan va entrar l'altre i li va dir que les tenia nyicris, reptant-lo a fer una carrera. Van fer-la, sortint del Condal, amb controls i tot; el segon li va deixar avantatge, perquè era un gran esportista, però va guanyar el de les cames nyicris i tots vam riure molt.

L'any 1959 vam posar la primera televisió, pagada a terminis a cal Conesa. Als meus sogres els feia por, perquè era molt cara, però tothom venia a veure la televisió, s'organitzaven autocars d'altres pobles i tot, i jo havia de treure les cadires de la meva habitació perquè hi hagués prou lloc per a seure. De vegades la posàvem de cara al carrer, aguantada en caixes de fusta de cervesa, i molta gent dreta se la mirava des de la plaça. Va ser la primera televisió de Moià i el negoci més bo que vam fer mai!

Vam viure moltes menes de situacions; en l'època del franquisme alguna va ser difícil per als nostres clients, però amb bon humor en vam sortir airosos. Hi ha anècdotes que només les pots viure tenint un bar.

Com és que us vau decidir a obrir l'Snack Montserrat?

L'any 1962 vam agafar l'Snack, el

mateix any que néixer la nostra filla; va ser la revolució a la comarca. El Lluís va muntar-lo perquè, arran de la immigració a finals dels anys cinquanta i principis dels seixanta, el Condal s'omplia molt i era massa sorollós. Per canviar d'ambient es va obrir l'Snack, i hi vam començar a servir les tapes i entrepans calents. A mi m'havia anat molt bé estar d'ajudant de cuina al Remei, per a poder oferir una varietat atractiva i de qualitat. El meus sogres ens van ajudar amb el Condal, que va seguir essent de cafès, de vermouths, de coses fredes. El Lluís i jo vam dur l'Snack, durant més de vint anys. En els anys setanta va ser el punt de trobada del jovent de Moià i dels estiuejants, sempre amb bon ambient. Començàvem a les nou del matí i fins que marxava la gent, que podien ser les dotze, la una de la matinada... Si haguéssim obert a les set, també hi hauria vingut gent! Sense cap dia de festa fins que, a principis dels setanta, el Lluís es va inventar fer festa els dilluns.

I quanta gent que hi devia haver passat...

Hi va passar gent ben coneguda: el Fernando Rey, el Francisco Rabal, que estava treballant en una pel·lícula a la

vora. Un dia van venir els de La Trinca a les tres de la matinada demanant menjar alguna cosa. També hi van passar el Josep Guardiola, la Norma Duval, l'Andrés Pajares... De polítics també n'hi venien: [Gregorio] López Raimundo, [Jordi] Solé Tura, eren encantadors, durant els anys 1973-74, una època en què no es podia dir qui eren; el Rafael Ribó també hi havia vingut molt. La Montserrat Roig hi venia a escriure tots els matins, quan va estar-se a Moià. I molts d'altres que ara no recordo.

També els actors de *Vida privada*?

És veritat, al Condal s'hi van filmar seqüències de *Vida privada*, basada en la novel·la de Josep M. de Sagarra. Això ja era a mitjans dels vuitanta. Va venir el Josep M. Pou, el protagonista, el Francesc Betriu, que la dirigia, la dona del Pere Portabella... Va actuar-hi gent d'aquí, uns fent d'actors i altres com a figurants... Quan filmaven al Condal hi havia la gent de Moià com a clientela, tots vestits de pagesos de l'època [anys vint del segle passat]. El Lluís també va sortir-hi. Vaig deixar-los alguna peça de roba i vam decorar el bar per a la sèrie.

I amb la teva família, hi teníeu molt contacte?

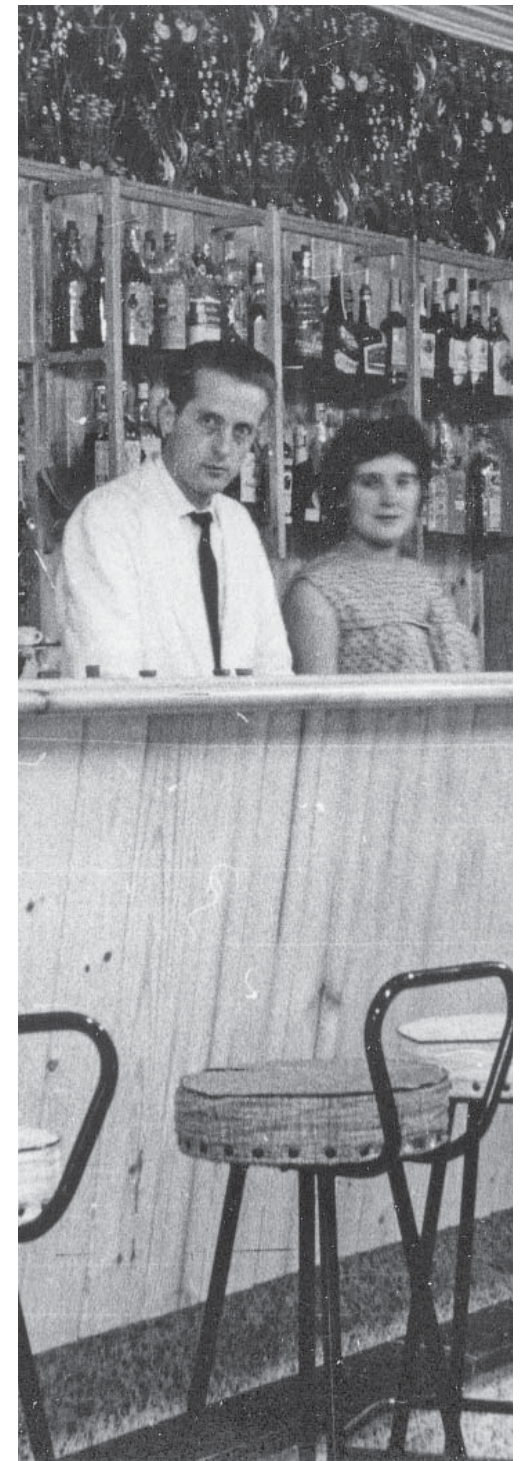
El meu germà va venir a principis dels seixanta per fer de padrí de la nena, i va conèixer el que seria el seu sogre, que tenia tallers fent caixes de ràdios, i van començar el negoci de fer caixes de televisió plegats, a Badalona. L'altre germà es va fer torner a les drassanes de Galícia. La meva mare es va quedar al poble i, quan va ser gran, va venir a Moià. A la vida, dins la desgràcia de perdre el pare i els diners, vam tenir sort.

Com és que es va tancar l'Snack?

Crec que en vam marxar l'any 1984. Havíem passat una mala època a mitjans

Decoració característica de l'Snack, cap a l'any 1964 (fot. Renom)

Lluís Graners i Jovita Murias

dels anys setanta perquè ens van robar catorze vegades; per darrere era fàcil poder-hi entrar; això ja em va fer cansar de treballar-hi. Però vam haver de marxar-ne perquè la construcció estava a punt de caure; vam tancar i vam tornar al Condal. Jo patia perquè pensava que no ens aniria tan bé com a l'Snack. El Condal havia continuat funcionant, havíem pagat el lloguer sempre, servint cafès, refrescos i jocs de ping-pong, màquines... Es va reformar el 1987 i, amb el canvi d'emplaçament, pagant un preu simbòlic va ser nostre. El vam traspasar definitivament el 1989.

MISCEL·LÀNIA

Baix relleu de l'antic retaule major

Mercè Bigorra

Una reproducció a petita escala de l'antic retaule de l'altar major de l'església de Santa Maria de Moià va estar exposat durant els dies de la Festa Major de Moià a la botiga de fotografia d'Alba Clotet (abans, Cal Renom).

Aquesta reproducció és obra del moianès Pere Abancó i Capdevila. Realitzada en baix relleu de guix policromat, de 68 x 110 cm, reproduïx amb fidelitat i precisió tots els detalls de l'antic retaule d'estil barroc dedicat a la Mare de Déu de Misericòrdia. L'altar, obra de mitjan segle XVIII dels escultors Josep Sunyer i Carles Morató, va ser cremat l'any 1936.

Segons ens comenta el mateix autor, ha estat un treball laboriós que l'ha ocupat més d'un any, però gratificant en poder recuperar la imatge d'un retaule sota el qual, de petit, havia passat moltes estones fent d'escolà i que havia contemplat sempre amb embadaliment.

Aleshores tots dos van decidir jubilar-vos.

El Lluís, abans de posar-se a treballar al Condal, era ebenista i, en jubilar-se, va poder tornar a dedicar-s'hi i, a més, a fer talles de pedra.

Pel que fa a mi, vaig anar fent classes de cuina a la Cultura de la Dona; justament aquest any he plegat. Amb el fills, vam tenir sort, van estudiar tots dos.

Estic molt contenta de com m'ha anat la vida a Catalunya, i espero que aquest país se'n surti amb èxit, perquè hi ha gent molt intel·ligent i de gran vàlua.

La tècnica emprada és la de baix relleu pla, gravat amb punxó en una planxa de guix sobre fusta, daurat amb full de pa d'or brunyit i acabat amb policromia. Aquesta tècnica, segons ens comenta Abancó, l'aprengué en la seva estada a l'Escola Massana quan era jove i treballava d'aprenent a Barcelona.

Després d'una llarga vida professional en el camp de la restauració, elaboració de daurats i policromats i emmarcació de quadres, ara pot dedicar el seu temps a la reproducció d'obres d'art: a més de l'esmentat retaule, també té altres reproduccions, com la de la Mare de Déu de Montserrat o el conjunt del campanar i edificacions de l'església de Moià, i ara està treballant en una imatge fotogràfica antiga de Moià, que està reproduint a gran escala.

El felicitem per la iniciativa i pel resultat final del seu treball.

Reproducció de l'antic altar major de la parròquia, obra de Pere Abancó

Celebració dels 65

Carles Illa

El diumenge 12 d'octubre, els moia-nesos que durant el 2014 compleixen sei-xanta-cinc anys, tant els nascuts a Moià com els qui hi resideixen, han tingut una gran cita per a celebrar com es mereix aquest aniversari, sinònim de jubilació...

Tots els qui han volgut s'hi han pogut apuntar, juntament amb les seves parelles, i el dia d'avui, que havia estat l'escollit, la sortida s'ha fet després de matinar

un xic en un diumenge. Ha consistit en un desplaçament al monestir de Sant Benet de Bages, on durant tot el matí s'han pogut fer les dues intenses visites guiades, al monestir medieval i a la part modernista, de les quals tothom ha pogut gaudir plenament.

Després, tots cap a dinar al restaurant Can Ferrer, també de Sant Fruitós de Bages, amb una molt llarga sobretaula.

Fonts abandonades

Agustina Cantó

Quan érem petits, generalment els dies festius d'estiu anàvem a les fonts a berenar. Portàvem anissos, que, barrejats amb l'aigua fresca, eren una delícia. I a Moià teníem unes magnífiques fonts de noms atractius, d'on davallava l'aigua cantadora: la Falcia, l'Ocella, Passarell, la Tosca, la Fàbrega, Montví, Cal Gira, etc. Els menuts ens ficàvem a l'aigua i agafàvem caps-grossos, que se'ns esmunyien de les mans. És veritat que no teníem corrents d'aigua cabalosos, però sí suficients per a passar una tarda agradable jugant i rient mentre els grans feien tertúlia. Tastàvem el deliciós pernil i la succulent llonganissa que havien elaborat del porc sacrificat a l'hivern.

On són les fonts del meu record infantil? Al seu voltant hi havia taules de pedra, el càntir vora l'aigua per a guardar el líquid fresc, i el seu regalim era constant bàlsam.

Actualment les persones tenen altres inquietuds: televisió, telèfons mòbils, ordinadors, tauletes digitals... i aquella natura queda lluny, molt lluny, esborrada pels anys i perduda la seva memòria. Algú va a la font amb un grapat d'anissos a beure

aigua fresca? Pot dir-se que a Moià les fonts ja no existeixen. No veig cap indici de recuperació ni que aquells rierols, aquell regalim pur i clar que rajava de la font, estiguin novament al nostre abast.

Avui en dia les persones fan caminades per camins polsosos envoltats de camps, d'alguna edificació, també de naturalesa. Molts arriben al poble amb espigues de blat o d'ordi, altres amb flors boscanes que s'assequen en els marges, i és que els diuen que cal fer exercici cada dia per a conservar la salut. Veus senyores que segueixen el consell i se senten felices i contentes prop dels turons amb arbredes, amb trossos erms, daurats o verds, o bé mirant el cel ample que s'enfosquirà i on podran contemplar la lluna i les estrelles.

Sí, també això és bonic i bucòlic, però jo enyoro les fonts de Moià, amb la riera tranquil·la, amb el doll d'aigua cantadora que rajava de la font, amb la taula de pedra, amb el pa amb tomàquet, llonganissa o pernil, amb els diminuts peixos que s'esmunyien de les mans i aquells anissos que et deixaven la boca dolça i fresca.

Certament, el temps passat no pot tornar, ni cal mirar enrere, perquè en aquest món tot ha canviat tan de pressa que sembla una pel·lícula que pensaves que no tindria mai fi i, tanmateix, de sobte s'ha acabat. A vegades sembla un somni: tota una vida passada amb alegries i penes, amb records que sovint confons amb la realitat, i penses i mires enrere i

veus aquelles fonts de la vila on ningú no se sentia foraster. Veus l'aigua pura del rierol i t'hi emmiralles i retrobes aquella criatura feliç i contenta que es rentava els peus i agafava els petits peixos que se li esmunyien de les mans i es perdien aigua avall, com es perdien els nens en el somni daurat d'una vida que ha passat massa de pressa.

Rotondes

Dolors Fonts

Avui, tot caminant cap a la carretera de Vic, m'he parat una estoneta a mirar la nostra rotonda, on els cotxes poden girar circularment ja sigui per a anar cap a la zona industrial, cap al Jò, cap a la vila... Les rotondes obliguen a reduir la velocitat dels vehicles que les travessen i eviten la necessitat de semàfors.

Hi passen molts cotxes, ciclistes, camions de gran tonatge. Jo la trobo molt bonica. Després de les pluges, l'herba és verda, neta i ben tallada. El dolmen al mig, ben posat. Els arbres li donen vida, i una renglera de pedres, més petites, acaben de configurar-ho tot.

Per allà hi he passat moltíssimes vegades, ara a peu, ara en cotxe, i trobo que és un punt distret que fa que hi donis una mirada.

Quan vas amb cotxe i no has de conduir frueixes del paisatge: les rotondes són, d'uns anys ençà, un element més en què et pots fixar, com quan contemples els camps, les muntanyes, les valls, el mar... els arbres que canvien de color, cavalls que pasturen, ramats de xais, precioses postes de sol, etc.

Per aquí a les nostres rodalies, en trobes tantes, de rotondes! N'hi ha de boniques de debò: la de Calders, amb la seva barraca de vinya; la de Sant Feliu de Codines, amb unes rodes de molí; la de Seva, amb la figura que va girant; la de passat Ripoll, amb un carro ple de geranis florits de color vermell —un detall amb molt bon gust.

Si durant el viatge et distreus mirant el paisatge, el trajecte se't fa més curt.

**CLÍNICA
PODOLÒGICA
MOIÀ**

DP. Carme Mendoza Saeza
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

NATURA

Torna l'exposició de bolets

Xavier Rius

El cap de setmana de l'1 i 2 de novembre El Fanal va organitzar l'Exposició de Bolets del Moianès a la sala del Casal; una de les activitats tradicionals del grup ecologista i cultural que no es feia des de l'any 2010.

Tot i que aquesta tardor ha estat estranya en l'aspecte meteorològic, amb altes temperatures i gairebé sense pluges tot el mes d'octubre, les precipitacions generoses d'agost i setembre van permetre que els micelis —massa de filaments que es forma sota terra gràcies a la humitat i a la descomposició de les fulles— donessin grans florides de bolets a finals d'agost, setembre i octubre.

Rovelló, cama de perdiu, llenega, llengua de bou, mollerics, peus de rata i molts camagroc són els bolets que més han florit als terrenys calcaris del Moianès, mentre que als silicis —Granera i part de Castellterçol— també es van fer ous de reig, carlets, trompetes de la mort, ceps i surenys. El fredollic, però, ha vingut tard, a causa de les calors i poques pluges d'octubre, mentre que les llenegues i

els camagroc han estat sense cap mena de dubte els bolets més abundants de la temporada.

Malgrat que aquell cap de setmana de Tots Sants alguns boscos estaven força secs per manca de pluges de les últimes setmanes i les altes temperatures, es van exposar exemplars de setanta espècies, unes comestibles, altres no, entre les quals destacaven les amanites fal·loides, sovint mortals. Per a la seva classificació es va comptar amb l'ajut de Miquel Fortuny, Miquel Bolea i Arnau Mercadé, de la Societat Catalana de Micologia.

El Fanal va aprofitar la sala del Casal per a exposar-hi uns panells amb fotografies de les activitats dels vint-i-set anys d'història de l'entitat, unes de caire lúdic, altres formatives o de debat, altres reivindicatives, i dels cicles de xerrades de moianesencs voltant pel món. Una activitat que aquest any s'ha repetit amb les experiències a Angola i altres llocs de conflictes bèl·lics del Carles Requena, i la volta al món de l'Anna Piella i l'Òscar Mascaró.

Celebració dels seixanta-cinc. Font de Montví (fot. C.I.C. - Moià).
Rotonda de Moià (fot. Josep Riera)

Arnau Mercadé, de la Societat Catalana de Micologia, classificant bolets (fot. X. Rius)

Simon Egli versus Nicholas P. Money?

Miquel Fortuny Navarro. Biòleg i Responsable de Conservació i Biodiversitat de la Societat Catalana de Micologia

car. Egli va publicar el treball l'any 2006 a *Biological conservation*, una revista d'impacte científic.

El mateix any 2006 i en anys posteriors, publicacions d'altres micòlegs en revistes científiques d'impacte constataren com podien quedar afectats els micelis quan la fauna invertebrada del sòl els devora amb fruïció. En trencar micelis s'alliberen substàncies que són senyals per als depredadors de fongs. Sempre que arrenquem un bolet trenquem més o menys micelis. El dany ocasionat depèn de cada espècie de bolet, a causa de l'estructura tridimensional que conforma la xarxa i que dóna al miceli més o menys resiliència. La susceptibilitat a possibles infeccions afegides també és específica.

El professor de la Universitat de Harvard Ernst Mayr explicava que T.H. Huxley, amic de Darwin, definia la ciència com a «res més que sentit comú entrenat i organitzat», però que, per desgràcia, això no era cert. I, de fet, l'activitat científica consistia a rebutjar o confirmar el sentit comú. L'operació de refús o asserció va supeditada a l'observació de nous fets.

El reconegut micòleg Simon Egli va estudiar durant trenta anys si hi havia diferències en producció i diversitat micològica pel fet de tallar els bolets o bé d'arrencar-los. No hi va trobar diferències. Tots dos mètodes són opcions equivalents i la conclusió d'Egli va ser que, en els ecosistemes forestals, descalçar un bolet no seria millor opció de recol·lecció que l'ús tradicional d'una navalla, tisora o estri per a tallar el peu del bolet.

Així, doncs, el fet de pontificar que l'acció d'arrencar bolets ha de ser el mètode d'elecció en la recol·lecció no tindria cap base científica i quedaria com una teoria a la recerca del fenomen a expli-

Nicholas P. Money és un prestigiós micòleg, doctorat a la Universitat d'Exeter (Anglaterra) i, en l'actualitat, professor de la Universitat de Miami (Estats Units d'Amèrica). És autor de cinc llibres i d'un bon nombre de publicacions científiques en revistes de gran impacte: *Fungal biology*, *Fungal genetics and biology*, *Fungal biology reviews*. És autor d'alguns capítols de la reconeguda col·lecció *The Mycota* (SpringerVerlag, Nova York).

Money és de l'opinió que en el treball d'Egli caldria fer una anàlisi de gra més fi, més subtil, més profund. Si bé es refereix més específicament als efectes negatius del trepig, Money és un tallador de bolets. Money recol·lecta els bolets amb l'ajut d'unes esmolades tisores i, com diu, amb «an excellent pair of running shoes» (unes excel·lents sabatilles de córrer). Explica que les diferents espècies de bolets difereixen en la seva sensibilitat a la recol·lecció.

Money és un boletaire recreatiu, tallador de bolets i un micòleg realment preo-

cupat perquè la recol·lecció de bolets sigui sostenible. Afirmar que el seu pensament conservacionista envers els bolets està probablement influenciat per l'holocaust biològic perpetrat en el segle XIX en el colom migrador americà. L'any 1857, un comitè selecte va exposar al senat d'Ohio que «el colom migrador no necessita cap tipus de mesura de protecció». Meravellosament prolífics, els coloms disposen dels extensos boscos del Nord com a àrees de reproducció i tenen la facultat de viatjar centenars de quilòmetres a la recerca d'aliments; la cacera ordinària no pot ser capaç de fer minvar aquesta espècie, a causa de les miríades de coloms que neixen any rere any. A principis del segle XIX, el colom migrador americà era l'ocell més abundant d'Amèrica del Nord, amb una població de més de 3.000 milions d'individus. Segons explica el mateix Money, es veu que durant la migració podien concentrar-se milions de coloms en estols gegantins que trigaven hores a passar. Finalment, el colom migratori es va extingir. El darrer va morir el setembre de 1914 al parc zoològic de Cincinnati. La comercialització de la seva carn i l'excés de caça en van ser la causa. Un clar exemple de sobreexplotació.

Afegeix Money: «Els bolets tenen una estratègia reproductiva diferent dels coloms, però no queden al marge de l'indispensable lligam entre la reproducció i

la supervivència»: *No eggs, no pigeons; no spores, no mushrooms*. Així de senzill, puix ja s'ha dit altres vegades que la solució final de la vida és tornar a començar amb nous individus per a la reproducció. Solament un miop intel·lectual pot pensar que els bolets queden al marge del fenomen. Per desgràcia, n'hi ha, d'aquests personatges.

Money és una persona molt sensible a la necessitat de preservar la salut dels micelis, evitar colls d'ampolla evolutius tot preservant la diversitat genètica i evitant la sobreexplotació i, per tant, preocupat per la massificació, la pèrdua d'hàbitats, la contaminació atmosfèrica i el canvi climàtic; en definitiva pel canvi global. És un ferm defensor de la necessitat de regulació.

L'aproximació de Money aprofundeix i complementa el bon treball d'Egli, ja que incorpora noves observacions al seus raonaments. Un micòleg, tallador de bolets, amb mentalitat flexible i integradora d'idees i conceptes. Un micòleg sense més pretensions que fer avançar el nostre coneixement per la micologia i la nostra passió pels bolets.

Money és, doncs, almenys per a mi, un micòleg que hem de tenir en gran consideració, igual que també Egli, perquè quan no es fa especulació amb el coneixement, el que progressa és la societat i la ciència.

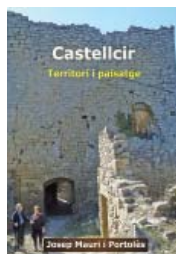
Ara és el moment
de subscriure-us a

GENT
OPINIÓ
CULTURA
MOIANÈS
POLÍTICA
CRÒNICA

La Tosca

PUBLICACIONS

Llibres

Josep Mauri i Portolès. *Castellcir: territori i paisatge*

Edició de l'autor, 2014. 77 pp. Pròleg de Griselda Guiteras
Llibre editat sota comanda (en paper i en pdf) que sintetitza els aspectes geogràfics, físics, mediambientals, demogràfics i econòmics de Castellcir, dins el territori i el paisatge del Moianès oriental. El text es complementa amb sis excursions a peu destinades a divulgar els principals punts d'interès i de visita imprescindible.

Maria Àngels Petit i Mendizàbal. *On els verds són tan espessos i tan vius*

Barcelona: edició de l'autora, 2014. 66 pp.
Pinzellades autobiogràfiques de la infantesa de l'autora, en concret dels estius de 1952 a 1964 passats a Ribes de Freser. S'hi descriuen vivències personals, però també trets característics d'una època, en ple franquisme, en què per a acostar-se a prop de la frontera encara calia portar visat. El llibre s'inicia en 1965, amb el canvi de Ribes per Moià, del verd al secà, una «traïció», segons els ulls de la jove protagonista.

«Alegreu-vos» / «Escruteu»

Barcelona: Claret, 2014. 60 pp. / 86 pp.
Singles documents de la Congregació per als Instituts de la Vida Consagrada i les Societats de Vida Apostòlica (Roma), adreçats als religiosos i religioses i traduïts de l'italià al català pel nostre company de redacció Josep Ruaix i Vinyet.

Revistes

—L'Esplai, núms. 211 (octubre 2014) i 212 (novembre 2014), butlletí informatiu de l'Associació de Gent Gran de Moià, amb 4 pàgines cadascun.

—Cavall Fort, núm. 1254 (octubre 2014), que publica l'article divulgatiu «August, l'emperador que va viure a Tarragona», de M. Àngels Petit.

Diaris

Regió7

1-10-2014

«La Generalitat confirma que la consulta sobre el Moianès també queda suspesa».

4-10-2014

«Se celebra la quarta jornada empresarial del Moianès» «Aspira a esdevenir l'emissora del futur Moianès», títol de la informació referent a Ràdio Moià dins la revista setmanal, dedicada, en part, a les emissores locals.

10-10-2014

«Castellterçol acull aquest cap de setmana la fira de turisme i lleure del Moianès».

11-10-2014

«120 persones ballen en la 14ª Trobada de Country de Moià».

14-10-2014

«El Moianès treu al carrer la seva riquesa cultural, lúdica i comercial». «Unes 160 persones van assistir a la presentació del llibre "Visca el teatre", d'Elvira Permanyer, a Moià».

16-10-2014

«Guiteras veu amb preocupació la lentitud en el procés de constitució del Moianès».

18-10-2014

«Governació prioritza la celebració d'una consulta abans de la creació del Moianès. El departament dóna per fet que el Consorci s'adscriurà a la Diputació i, per tant, es pot engegar el procés "sense presses».

19-10-2014

«Desenvolupament rural: Moià acull una jornada sobre el Leader 14-20».

21-10-2014

«Guiteras exigeix a Ortega un calendari per a la consulta i la creació del Moianès».

22-10-2014

«Moià defensa l'honor de Rafel Casanova. Una jornada sobre el qui era conseller en cap de Barcelona en 1714, moianès d'origen, rebut les tesis que en parlen com d'un traïdor».

24-10-2014

«Aules al carrer per lluitar contra la Llei Wert. L'institut de Moià promou una "vaga activa" amb xerrades al mig del poble. Sallent i Navàs se sumen a l'aturada».

31-10-2014

«El Parlament posa les bases perquè el Moianès sigui comarca a principis del 2015. El

ple aprova un acord que dóna de marge fins al pròxim 31 de desembre per a fer la consulta, que no tindria com a base la llei de consultes, sinó sistemes de participació ciutadana municipal. Dins el mateix procediment s'hi inclou el Lluçanès».

1-11-2014

«Una biga es belluga de la plataforma d'un camió i fereix una conductora a Calders». «Comarques, un mapa estable», editorial sobre la creació de noves comarques, com la del Moianès.

7-11-2014

«Moià espera reduir a la meitat el cost que li suposa la gossara amb el canvi de gestió. Al gener, l'ajuntament vol externalitzar del tot un servei que ha guanyat eficiència però encara és deficitari».

22-11-2011

«La Sindicatura assegura que investiga els comptes de Moià de l'era Montràs. L'òrgan fiscalitzador confirma que el procés que li va delegar el Tribunal de Cuentas no s'ha aturat».

LA VANGUARDIA

12-10-2014

«La Fura errant. Àlex Ollé triomfa a Lió amb un "L'holandès errant" ambientat a les drassanes de desballestament de Chittagong. El públic dempeus aplaudeix durant deu minuts la producció atmosfèrica i fantasmal sobre aquest Wagner».

ara

13-10-2014

«Un oceà d'imatges procel·loses. Àlex Ollé dirigeix a l'Òpera de Lió el seu segon muntatge de Wagner, "L'holandès errant". Per sobre de la música, van surar les imatges de La Fura».

BREUS

Restriccions en l'aparcament a la carretera de Manresa

Un ban dictat per l'alcalde el 15 d'octubre anunciava canvis i restriccions en l'aparcament a la carretera de Manresa, així com en els trams adjacents dels carrers de la Tosca i de l'Agricultura. El ban exposava la gran afluència de persones i vehicles en la zona per l'activitat comercial que s'hi concentra i per a evitar la circulació de vehicles per les voreres per la perillositat que això genera. Certament, aquest curt tram concentra ara la principal activitat comercial i la necessitat de creuar la carretera, afegit a l'escassa visibilitat que els mateixos vehicles aparcats generen, han convertit aquest tram en un lloc perillós, en el qual s'han produït atropellaments.

Missa a la parròquia de Sant Feliu de Rodors

A les quatre de la tarda del 9 de novembre, una trentena de persones van oir la missa, presidida per Mn. Àngel Collar, a la parròquia de Rodors, una celebració eucarística que es fa un cop l'any pels volts de Tots Sants i que és oberta a tothom. Es prega pels difunts en general i especialment pels que reposen al petit cementiri adjacent a la bonica església de Sant Feliu de Rodors. Si la vellesa o la malaltia no els ho impedeix, es converteix en un moment de retrobament d'antics veïns de la parròquia, persones que havien passat la seva infantesa i joventut a les cases de pagès pròximes com ara Vilalta, Casamitjana, el Molí del Perer o bé Codinacs. L'emotiva tarda del diumenge va esdevenir plena de records entranyables, en bona companyia i envoltats d'un preciós paisatge.

Cal agrair a la família que té llogada la rectoria la seva bona predisposició en tot, ja que la seva ajuda fa que aquesta trobada esdevingui, cada any, un petit èxit.

Presentació de llibre

El dia 30 d'agost a la tarda va ser presentat, al monestir de Santa Maria de l'Estany, el llibre *Recer*, d'Anton Carrera, amb fotografies de Miquel i Xevi Valls. L'acte, conduït per Dani Font, responsable del patrimoni artístic del bisbat de Vic, anà a càrrec de Florenci Crivillé, amb la intervenció, també, dels autors i de l'editor. Sobre el llibre, vegeu-ne la ressenya publicada dins LA TOSCA de juliol-agost 2004, p. 56.

El pedró del Salgot

Per a completar l'article titulat «Visita a la Mare de Déu del Salgot», de Glòria Pons, publicat en el número anterior de la nostra revista, remetem a l'article titulat «La Mare de Déu del Salgot», de Rosina Armengol, publicat en el número de maig de l'any 2000, pp. 6-7, de LA TOSCA. Agraïm la indicació, rebuda de Mn. Pere Campàs, que en 1954 era vicari de la parròquia de Moià.

Teatre

La companyia Folls pel Teatre, formada per Gemma Vidal i Núria Rossich, va presentar l'espectacle *La cupletista i la vedette: el Paral·lel d'ahir i d'avui*, a la sala de l'Esplai el dissabte 18 d'octubre a la nit i el dia següent a la tarda.

Concert a Castellterçol

El cor Magister Artis, dirigit per Manuel Cabero, amb piano a càrrec de Montserrat Cabero i declamació de Joan Soler i Amigó, va actuar a l'Auditori de Cal Recader, de Castellterçol, el diumenge 30 de novembre a la tarda, a benefici de la campanya «Recuperem l'ermita del Castell».

Noves titulacions

Agnès Oller i Petitbò ha obtingut el grau de Farmàcia per la Universitat de Barcelona, el mes de juliol passat.

INDRETS

De Sant Pere del Coll de la Crosa a Sant Pere de Postius

Feliu Añaños Masllovet

Ens trobàvem a l'Estany, davant les restes de la que havia estat l'església romànica de Sant Pere, en terrenys de la masia de la Crosa i als peus del Puig de la Caritat. Contemplàvem la pedra commemorativa que hi ha al costat del runam, on es llegeix: *Sant Pere del Coll de la Crosa. 1485-1700. «En recordança» II-1977*. Provenint d'aquesta església hi ha, al museu del monestir, una làpida mortuòria de la família Postius, en altres temps propietaris d'aquest paratge.

Ens explicaven que l'any 1700, amb motiu de la venda del terreny per part dels Postius, aquesta família va fer traslladar la resta de pedres i els ornaments interiors que configuraven l'esglesiola a la seva casa pairal, situada a uns cinc quilòmetres del poble de l'Estany, però actual-

ment ja en terme de Muntanyola, per tal de reconstruir-la al costat del mas.

Volíem, doncs, iniciar el recorregut que probablement havien fets aquestes pedres en aquella època llunyana. Travessem la carretera en direcció a la font Canaleta, on hom diu que la gent de l'Estany va a celebrar els títols del Barça. Pel camí veiem, primer a la dreta, entre camps, la masia de la Carrera i, un cop iniciada la pujada, en el revolt a mà esquerra i enfilada, la casa de Senties. Un tros més enllà, per un sender que baixa a l'esquerra, arribaríem a la font Canaleta. Nosaltres seguim recte i, al cap de pocs metres, ja s'albira el gran mas de Postius, avui casa rural.

Un cop a la casa, veiem la tasca de restauració feta pels actuals propietaris,

Sant Pere del Coll de la Crosa i Sant Pere de Postius (fot. F. Añaños)

després que la casa va restar abandonada durant molts anys. L'església, objectiu de la travessa, també ha estat restaurada, així com el seu interior, ja que en temps de guerra l'altar va ser cremat. La capella no és d'estil romànic com la seva precursora. Es veu que van fer servir les pedres originals per a fer-la en la tendència constructiva de les capelles que tenien els masos en aquella època.

Hi destaquen les dues entrades que té, una a baix per al públic en general i l'altra a dalt, per on s'hi accedeix per un petit pont que porta al cor. El portal superior servia per a entrar els malalts o impedits de la casa directament des de la seva habitació, sense haver de baixar al pati.

A la casa, si la caminada us ha fet agafar gana, us poden servir un bon àpat!

N K Z I P O B V R Q E Q B Y X
S M A S O H C G J Z J T T Y M
A T U C L L G J Q Q V Y S U O
S U B H I S D R S E M O P A B
A F A W V X M X B G E Q S X Y
P B S B E L L E L L U C S A X
H S A X R J Q H R H H R Y V K
W U R K E J K X G E F M G D Z
R A T Z S I N C U K D K O D X
P U J O L Q X A I Z V O P R X
H F S B A D V O T J Q F C U S
I P A R R D Q G A C P F U E W
G L I M Y V L B R R U B R T R
Z P R P H K L O T T G I U P D
A M T L J L O Y Y B J P Y Z L

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

Ocells del Moianès

Busqueu el nom de deu ocells que es poden veure a la comarca del Moianès.

Podeu trobar els noms a la p. 50.

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Fatoumata Cisse, filla de Mamadou i de Minata, dia 14 d'octubre.

Martí Paretas Picañol, fill de Josep i d'Ariadna, dia 14 d'octubre.

Elsa Pereira Baldellou, filla d'Albert i de Paula, dia 21 d'octubre.

Koumba Niarega Bathily, fill de Demba i de Mariama, dia 6 de novembre.

Paula Castiñeira El Bourj, filla de Juan Antonio i de Sara, dia 9 de novembre.

Matrimonis

Manuel Sánchez Márquez, de Moià, amb Montserrat Argilés Álvarez, de Moià, dia 18 d'octubre.

Defuncions

Roser Oliveras Plans, de noranta-nou anys (i natural de Moià), dia 1 de novembre, a Artés.

NECROLÒGIQUES

Al meu pare, Josep Graners Oller (1925-2014)

M. Rosa Graners Clapers

Dia 5 de setembre al matí, el campanar anuncia una defunció.

—Graners, qui s'ha mort?

—El meu pare —diu el Josep Maria.

La gent queda parada i comenten:

—Si ahir encara hi vaig parlar!

—Quin greu, sempre tenia una paraula amable per a tothom.

Sí, se n'ha anat sense fer soroll, però, ves per on, el destí va voler que fos ell qui estrenés la nova sala de vetlles de Moià.

El pare, fill de Moià, era conegut pel seu ofici de fuster. El seu avi, el Fuster de Sau (casa de pagès a prop d'Oló), va establir-se a Moià i començà el negoci que avui, amb més de cent vint-i-cinc anys d'experiència, continua el seu besnét, en Josep Maria.

Casat amb l'Assumpció de cal Clapers, de la qual ha rebut la més gran estimació i suport al llarg de tota la seva vida, van tenir tres fills: la Pilar, la Rosa i el Josep Maria.

«Sóc d'abans de la guerra», solia dir, amb ganes de superació, davant les traves que li posava la vida. De petits ens solia explicar les penúries que van passar a casa seva en temps de la guerra i com de molt petit havia d'anar fins a Vilarjoan

Josep Graners

a buscar algun sac de patates per a poder menjar. La gent d'aquesta generació ha lluitat molt perquè la seva família no hagués de patir com ho van fer ells.

Entregat a la família i a la seva vocació de fuster, va procurar que no els faltés mai de res i va saber tirar endavant el negoci en situacions i èpoques difícils i guanyar-se la bona reputació que té avui. La feina «ben feta i amb orgull», solia dir el pare, savis consells que hem procurat seguir.

Pare, volem agrair-te l'esforç, generositat i estimació que ens has donat. Al cel siguis! La família volem donar les gràcies a tota la gent que ens va fer costat i ens va acompanyar el dia de l'enterrament.

Defunció de Josep Gomà i Canela

Joan Roca Sallas

El dia 30 d'octubre va morir el meu cunyat Josep Gomà i Canela, a Sant Guim de Freixenet però fortament lligat al poble de Moià, ja que era l'espòs de la meua germana Dolors.

Era home bo, treballador, molt enamorat de la família i del seu poble. Estimava el cant coral, el cinema, el teatre... sempre

trojava el temps per a poder ser a tot arreu amb un somriure als llavis. Deixa una petja de bondat, simpatia i amor. Tothom era i és amic de casa seva, el Forn Gomà de Sant Guim.

Una forta i sentida abraçada a la meua germana, als meus nebots, renebots i resta de família.

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

OCTUBRE 2014

DÈCADA	TEMPERATURES			 Serens Coberts 			VENT	PLUJA	
		Min.	Mit.				Dominant	Parcial	
De l'1 al 10	24,1	12,1	17,3	2	-	8	W	7,1	
De l'11 al 20	26,3	8,8	17,3	5	2	3	W	6,2	
Del 21 al 31	24,2	7,9	15,6	9	-	2	W	0,0	13,3

NOVEMBRE 2014

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
	Màx.	Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	17,2	3,0	10,1	3	2	5	W	18	
De l'11 al 20	16,3	2,7	8,9	8	2	-	W	9,8	
Del 21 al 29	19,0	7,1	12,8	-	5	5	E	104,2	132

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, MeteoMoia.cat. També es pot seguir al Twitter: [@MeteoMoia](https://twitter.com/MeteoMoia), i al Facebook: [Meteo.Moia](https://www.facebook.com/Meteo.Moia).

I ara, rècord de temperatures. Si els dos mesos anteriors havien estat marcats per l'alta pluviositat, el mes d'octubre es va caracteritzar per les temperatures altes. La mitjana, de 16'7° en el conjunt del mes, ha estat la més alta des que es disposa de dades (des de l'any 1913); l'anterior mitjana més elevada datava de l'any 1997, quan s'assoliren 16'0°.

Presència mediàtica. El programa «El Temps» del Telenotícies de TV3 és una de les seccions amb més audiència de la televisió. En aquest espai seleccionen cada dia imatges que resumeixen la jornada per la seva qualitat. Ja estem molt acostumats a poder gaudir d'imatges de Moià, que en Carles Illa, col·laborador de LA TOSCA, hi envia. Aquest 2014 ja han seleccionat imatges de Moià en vint-i-dues ocasions, cosa que significa que el nostre poble té molt impacte mediàtic, contribuint així a valorar el seu paisatge i la seva bellesa.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia 2 de gener, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sopa de lletres: CORB, CUCUT, CUERETA, GARSA, GUATLLA, MERLA, ORENETA, PUPUT, TUDÓ, VERDUM.